

Gospodarska djelatnost neprofitnih organizacija - računovodstveni i porezni aspekti

Brajković, Luka

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:700685>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-06**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

LUKA BRAJKOVIĆ

**GOSPODARSKA DJELATNOST NEPROFITNIH ORGANIZACIJA –
RAČUNOVODSTVENI I POREZNI ASPEKTI**

Diplomski rad

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

LUKA BRAJKOVIĆ

**GOSPODARSKA DJELATNOST NEPROFITNIH ORGANIZACIJA –
RAČUNOVODSTVENI I POREZNI ASPEKTI**

Diplomski rad

JMBAG: 0303072495, redoviti student

Studijski smjer: Financijski menadžment

Predmet: Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Računovodstvo

Mentor: prof.dr.sc. Lorena Mošnja-Škare

Pula, listopad, 2024. godine

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani Luka Brajković, kandidat za magistra ekonomije, ovime izjavljujem da je ovaj Diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Diplomskog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, Luka Brajković dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj diplomski rad pod nazivom „**Gospodarska djelatnost neprofitnih organizacija – računovodstveni i porezni aspekti**” koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

SADRŽAJ

1	UVOD	1
1.1	Problem i predmet istraživanja	1
1.2	Svrha i ciljevi diplomskog rada	1
1.3	Hipoteze istraživanja	1
1.4	Izvori i metode prikupljanja podataka	2
1.5	Struktura diplomskog rada	2
2	NEPROFITNE ORGANIZACIJE	3
2.1	Pojam neprofitnih organizacija	3
2.2	Vrste neprofitnih organizacija	3
2.3	Obilježja neprofitnih organizacija	6
3	GOSPODARSKA DJELATNOST NEPROFITNIH ORGANIZACIJA	8
3.1	Računovodstvo neprofitnih organizacija	8
3.2	Financijsko izvještavanje, planiranje i nadzor poslovanja neprofitnih organizacija	12
3.3	Porezni status neprofitnih organizacija	17
4	PRIKAZ DOSADAŠNJIH ISTRAŽIVANJA GOSPODARSKE DJELATNOSTI KOD NEPROFITNIH ORGANIZACIJA U REPUBLICI HRVATSKOJ	24
5	ISTRAŽIVANJE I ANALIZA	29
5.1	Metodologija i uzorak istraživanja	29
5.2	Rezultati istraživanja	29
5.3	Testiranje hipoteza	55
5.4	Zaključak istraživanja	57
6	ZAKLJUČAK	59
	POPIS LITERATURE	61
	SAŽETAK	63
	SUMMARY	64
	KAZALO TABLICA	65
	KAZALO GRAFIKONA	65

1 UVOD

1.1 Problem i predmet istraživanja

Problem na kojem se temelji diplomski rad „Gospodarska djelatnost neprofitnih organizacija – računovodstveni i porezni aspekti“ proizlazi iz složenosti i izazova s kojima se neprofitne organizacije suočavaju prilikom obavljanja gospodarskih djelatnosti. Predmet istraživanja diplomskog rada je analiza računovodstvenih i poreznih aspekata gospodarske djelatnosti neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj. Također, analizirat će se rezultati provedenog kvantitativnog istraživanja o gospodarskim djelatnostima neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj, na području Istarske županije.

1.2 Svrha i ciljevi diplomskog rada

Svrha diplomskog rada je pružiti sveobuhvatni pregled računovodstvenih i poreznih izazova s kojima se suočavaju neprofitne organizacije prilikom obavljanja gospodarske djelatnosti u Republici Hrvatskoj. Ciljevi diplomskog rada su:

- Definirati pojam i vrste neprofitnih organizacija;
- Analizirati računovodstvo neprofitnih organizacija;
- Istražiti financijsko izvještavanje;
- Ispitati porezni status neprofitnih organizacija;
- Analizirati dosadašnja istraživanja
- Istražiti računovodstvene i porezne aspekte obavljanja gospodarske djelatnosti na uzorku neprofitnih organizacija Istarske županije.

1.3 Hipoteze istraživanja

Glavna hipoteza postavljena prije istraživanja neprofitnih organizacija koje obavljaju gospodarsku djelatnost glasi:

H1: Gospodarska djelatnost neprofitnih organizacija u Istarskoj županiji značajno doprinosi održivosti i financijskoj stabilnosti organizacija.

Pomoćna hipoteza 1:

H11: Dužina djelovanja neprofitne organizacije pozitivno utječe na uspješnost i održivost gospodarskih djelatnosti.

1.4 Izvori i metode prikupljanja podataka

Korištena literatura podržava temu diplomskog rada „*Gospodarska djelatnost neprofitnih organizacija – računovodstveni i porezni aspekti*“, te je polazište za osmišljavanje istraživačkog dijela rada i obradu primarnih podataka. Literatura za pisanje diplomskog rada zasniva se na stručnim knjigama, člancima i internetskim izvorima. Za istraživanje i predstavljanje teorijskog dijela rada koristile su se znanstvene metode analize, komparacije, kompilacije, te sinteze. Primarni podaci dobivenim su putem provedenog kvantitativnog istraživanja. Kvantitativno istraživanje kao dio diplomskog rada provedeno je tehnikom anketiranja, online anketom. Anketni upitnik izrađen je s pomoću Google obrasca. Podaci dobiveni empirijskim istraživanjem, analizirali su se u programu Microsoft Excel, primjenom statističkih metoda.

1.5 Struktura diplomskog rada

Diplomski rad „*Gospodarska djelatnost neprofitnih organizacija – računovodstveni i porezni aspekti*“ sastoji se od tri teorijska poglavlja, poglavlja istraživanja, te zaključka. Prvo teorijsko poglavlje razrađuje pojam neprofitne organizacije, vrste te obilježja neprofitnih organizacija. Drugo teorijsko poglavlje obuhvaća računovodstvo neprofitnih organizacija, financijsko izvještavanje neprofitnih organizacija te porezni status neprofitnih organizacija. Treće teorijsko poglavlje prikazuje dosadašnja istraživanja gospodarske djelatnosti kod neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj. Poglavlje istraživanje, donosi analizu rezultata provedenog kvantitativnog istraživanja o gospodarskim djelatnostima neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj, na području Istarske županije. Na samom kraju slijedi zaključak diplomskog rada, popis korištene literature, te sažetak na hrvatskom i engleskom jeziku.

2 NEPROFITNE ORGANIZACIJE

Drugo poglavlje diplomskog rada „*Gospodarska djelatnost neprofitnih organizacija – računovodstveni i porezni aspekti*” sastoji se od tri potpoglavlja. Prvo potpoglavlje „Pojam neprofitnih organizacija“, kako i sam naziv govori, pojašnjava što su to neprofitne organizacija, drugo potpoglavlje „Vrste neprofitnih organizacija“ donosi klasifikaciju neprofitnih organizacija prema različitim kriterijima, dok treće potpoglavlje „Obilježja neprofitnih organizacija“ pojašnjava karakteristike neprofitnih organizacija.

2.1 Pojam neprofitnih organizacija

Neprofitne organizacije, prema Dimitrović, Horvatić-Kapelac i Novokmet (2014), su one organizacije koje se uspostavljaju s ciljem zadovoljenja različitih potreba (koje mogu biti opće, društvene i/ili humanitarne), a ne s ciljem ostvarivanja profita.

Rukavina (1994.) tvrdi: „Za razliku od profitnih organizacija, management neprofitnih organizacija donosi odluke za postizavanje najboljih mogućih usluga u skladu s raspoloživom novčanom podlogom. To su organizacije koje ne mjere uspješnost poslovanja kroz profit, nego kroz svoje diferencirane performanse“.

Financiranje neprofitnih organizacija, prema Dimitrović, Horvatić-Kapelac i Novokmet (2014), ne oslanja se primarno na prodaju proizvoda i usluga na tržištu, iako neprofitne organizacije mogu obavljati gospodarske djelatnosti pod određenim uvjetima. Umjesto toga, glavni izvori sredstava za neprofitne organizacije dolaze iz drugih izvora, kao što su doprinosi osnivača, proračunska sredstva, donacije, članarine i slični oblici financiranja.

2.2 Vrste neprofitnih organizacija

Neprofitne organizacije, prema Vašiček i Vašiček (2016), klasificiraju se prema različitim kriterijima. Neprofitne organizacije prema kriteriju vlasništva dijele se na:

- vladine (državne) neprofitne organizacije,

- nevladine (nedržavne) neprofitne organizacije.

Vladine (državne) neprofitne organizacije od javnog interesa, koje se bave poslovima od općeg značaja i čija je djelatnost podržana od strane države/lokalne jedinice, pružaju dobra i usluge u skladu s državnim politikom. Vladine (državne) neprofitne organizacije uglavnom su osnovane kao ustanove, a rjeđe kao udruge. Vladine neprofitne organizacije, prema Marić (2018), dijele se na savezne, državne, lokalne.

Nevladine (nedržavne) neprofitne organizacije osnivaju različite grupe građana ili pravne osobe kako bi zaštitile svoje interese. Nevladine (nedržavne) neprofitne organizacije obično su osnovane kao udruge, a rjeđe kao ustanove. Financiraju se putem dobrovoljnih priloga, donacija, dotacija, subvencija, članarina te vlastitih prihoda ostvarenih prodajom proizvoda ili usluga na tržištu, u skladu sa zakonskim propisima. Također, pojedini programi nevladinih (nedržavnih) neprofitnih organizacija mogu se financirati iz državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, te različitih fondova, u skladu s propisima.

Neprofitne organizacije prema kriteriju financiranja, kako navode Vašiček i Vašiček (2016), dijele se na:

- neprofitne organizacije koje se financiraju prodajom usluga,
- neprofitne organizacije koje se financiraju putem donacija i potpora.

Kod neprofitnih organizacija koje se financiraju prodajom usluga, njihov prihod i uspješnost povezani su s brojem klijenata koje neprofitna organizacija ima. Dok s druge strane, kod neprofitnih organizacija koje se financiraju putem donacija i potpora, ne postoji izravna povezanost između izvora financiranja i korisnika usluga, odnosno klijenata.

Neprofitne organizacije prema kriteriju područja djelovanja, kako navode Vašiček i Vašiček (2016), dijele se na:

- privredne neprofitne organizacije;

- neprivredne neprofitne organizacije.

Prema Marić (2018), prema kriteriju područja rada, neprofitne organizacije dijele se na:

- kulturne neprofitne organizacije,
- obrazovne neprofitne organizacije,
- političke neprofitne organizacije,
- zdravstvene neprofitne organizacije,
- dobrotvorne neprofitne organizacije,
- socijalne neprofitne organizacije.

Također, prema Marić (2018), prema kriteriju intenziteta strukturiranja, neprofitne organizacije dijele se na formalne neprofitne organizacije i neformalne neprofitne organizacije, dok se prema kriteriju odnosa pojedinca i organizacije, neprofitne organizacije dijele se na primarne neprofitne organizacije i sekundarne neprofitne organizacije.

Neprofitne organizacije pravno-organizacijskim oblicima u Republici Hrvatskoj, kako navode Dimitrović, Horvatić-Kapelac i Novokmet (2014), dijele se na:

- udruge,
- zaklade,
- fundacije,
- ustanove koje predstavljaju osnovne pravne subjekte za trajno obavljanje djelatnosti,
- političke stranke, komore, sindikati, vjerske zajednice i druge.

„Udruga u smislu ovog Zakona je svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih, odnosno pravnih osoba koje se, radi zaštite njihovih probitaka ili zauzimanja za zaštitu ljudskih prava i sloboda, zaštitu okoliša i prirode i održivi razvoj, te za humanitarna, socijalna, kulturna, odgojno-obrazovna, znanstvena, sportska, zdravstvena, tehnička, informacijska, strukovna ili druga uvjerenja i ciljeve

koji nisu u suprotnosti s Ustavom i zakonom, a bez namjere stjecanja dobiti ili drugih gospodarski procjenjivih koristi, podvrgavaju pravilima koja uređuju ustroj i djelovanje toga oblika udruživanja“ (Zakon o udrugama - Zakon o udrugama - NN 74/14, 70/17, 98/19, 151/22).

„Zaklada je neprofitna pravna osoba bez članova. Svrha je zaklade općekorisna odnosno dobrotvorna i ako se tiče samo osoba koje pripadaju određenom pozivu, nacionalnoj, društvenoj, jezičnoj, kulturnoj, znanstvenoj i vjerskoj grupi ili slično, osoba koje povezuju iste zdravstvene, socijalne, kulturne i slične potrebe i interesi odnosno osoba koje žive na određenom području ili su obuhvaćene djelatnošću određene udruge, ustanove ili druge pravne osobe“ (Zakon o zakladama - NN 106/18, 98/19, 151/22).

„Fundacija je imovina namijenjena da u određenom vremenskom razdoblju, ali ne dulje od pet godina, služi ostvarivanju neke općekorisne ili dobrotvorne svrhe. Na fundacije se na odgovarajući način primjenjuju odredbe ovoga Zakona koje se odnose na zaklade. Ne smatra se fundacijom imovina namijenjena jednokratnom ispunjenju neke općekorisne ili dobrotvorne svrhe. Zaklada će se pretvoriti u fundaciju kada njezini prihodi više nisu dostatni za trajno ispunjavanje svrhe zaklade, čak i prema izmijenjenom statutu, ali je uporabom osnovne imovine zaklade predvidljivo moguće ispunjavanje njezine svrhe za najmanje još deset godina, ukoliko se utemeljitelj zaklade ne opredijeli za neko drugo rješenje“ (Zakon o zakladama i fundacijama - NN 36/95, 64/01).

Prema Dimitrović, Horvatić-Kapelac i Novokmet (2014) ustanove koje predstavljaju osnovne pravne subjekte za trajno obavljanje djelatnosti te im primarna svrha nije ostvarivanje dobiti, dijele značajku da služe javnom interesu i ne raspodjeljuju dobit.

2.3 Obilježja neprofitnih organizacija

Neprofitne se organizacije u odnosu na profitne organizacije razlikuju po određenim karakteristikama, a Rukavina (1994.) tvrdi da razlikuju prema sljedećim karakteristikama:

- "ne postoje mjerila uspješnosti izražena kroz kategoriju profita,
- porezi su diferencirani,
- postoji tendencija k uslužnim organizacijama (djelatnostima),
- u poslovnoj politici su ograničeni ciljevi i strategije,
- postoji ovisnost o novčanoj potpori,
- dominiraju profesionalci,
- metodama, sustavima i razinama upravljanja,
- većoj razini političkog utjecaja,
- nema adekvatnu menadžersku kontrolu".

Neprofitne organizacije ne mjere svoj uspjeh, kao profitne organizacije, kroz ostvarivanje dobiti, nego kroz ostvarivanje ciljeva zbog kojih neprofitna organizacija djeluje, a ti ciljevi su razni poput, društvenih, kulturnih, obrazovnih ili drugih neprofitnih ciljeva. Neprofitne organizacije uglavnom su usmjerene na pružanje usluga koje zadovoljavaju različite društvene potrebe. Neprofitne organizacije, svoje strategije i ciljeve ne definiraju prema ostvarivanju dobiti, već su definirane prema ostvarivanju misije zbog koje je neprofitna organizacija osnovana. Profitne organizacije se financiraju prihodima od prodaje, dok neprofitne organizacije, iako mogu obavljati određenu gospodarsku djelatnost i tako ostvarivati prihode, nerijetko ovise o raznim oblicima potpore, donacijama, subvencijama itd.

3 GOSPODARSKA DJELATNOST NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Treće poglavlje diplomskog rada „*Gospodarska djelatnost neprofitnih organizacija – računovodstveni i porezni aspekt*” sastoji se od tri potpoglavlja. Prvo potpoglavlje obrađuje računovodstvo neprofitnih organizacija, drugo potpoglavlje se bavi financijskim izvještavanjem neprofitnih organizacija, dok treće potpoglavlje pojašnjava porezni status neprofitnih organizacija.

3.1 Računovodstvo neprofitnih organizacija

Računovodstvo koje je uređeno Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija zasniva se na načelima točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnog prikazivanja stavki. Informacija u financijskom izvještaju smatra se pouzdanom kada nema značajnih pogrešaka ili pristranosti, te kada točno odražava ono što predstavlja. Načelo pojedinačnog prikazivanja stavki podrazumijeva prikaz podataka po vrstama prihoda, rashoda, te stanju imovine, obveza i vlastitih izvora. Neprofitne organizacije imaju obvezu prikupljati podatke i sastavljati knjigovodstvene isprave. Neprofitne organizacije dužne su i voditi poslovne knjige te izrađivati financijske izvještaje. Financijski izvještaji moraju omogućiti verifikaciju poslovnih događaja, definiranje financijskog položaja i poslovanja organizacije, uz pridržavanje temeljnih načela urednog knjigovodstva (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija - NN 121/14, 114/22).

Neprofitna organizacija dužna je prve tri godine od osnivanja voditi dvojno knjigovodstvo, koristeći raspored računa iz računskog plana za neprofitne organizacije, dok izuzetno, zakonski zastupnik može odlučiti o vođenju jednostavnog knjigovodstva i primjeni novčanog računovodstvenog načela ako:

- vrijednost imovine organizacije na kraju svake od prethodne tri uzastopne godine nije prelazila 30.526,25 eura, i
- godišnji prihod organizacije u svakoj od prethodne tri uzastopne godine nije prelazio 30.526,25 eura (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija - NN 121/14, 114/22).

Odluka o vođenju jednostavnog knjigovodstva i primjeni novčanog računovodstvenog načela donosi se u roku za podnošenje godišnjih financijskih izvještaja za prethodnu poslovnu godinu i valjana je sve dok organizacija ispunjava uvjete (vrijednost imovine organizacije za prve tri godine ne prelazi 30.526,25 eura i godišnji prihod prve tri godine ne prelazi 30.526,25 eura) ili do opoziva.

„Neprofitna organizacija obvezna je u svom knjigovodstvu osigurati podatke pojedinačno po vrstama prihoda i rashoda te o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora. Podaci se u poslovne knjige unose po nastanku poslovnog događaja, a najkasnije u roku primjerenom za sastavljanje financijskih izvještaja. Poslovne knjige, knjigovodstvene isprave i financijski izvještaji vode se, odnosno sastavljaju, na hrvatskom jeziku i izražavaju u valutnoj jedinici koja se primjenjuje u Republici Hrvatskoj“ (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija - NN 121/14, 114/22). Zakonski zastupnik zadužen je za strukturu i način djelovanja, pravedan rad te vođenje računovodstvenih poslova, ali se ti poslovi mogu i dodijeliti ugovorom trećoj osobi (pravnoj ili fizičkoj).

„Poslovne knjige dvojnog knjigovodstva koje vodi neprofitna organizacija jesu: dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige. Poslovne knjige koje je obvezna voditi neprofitna organizacija jesu:

1. knjiga blagajne
2. knjiga primitaka i izdataka
3. knjiga ulaznih računa
4. knjiga izlaznih računa i
5. popis dugotrajne nefinancijske imovine.

Neprofitna organizacija koja je obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva obvezno vodi sljedeće pomoćne knjige:

1. knjigu dugotrajne nefinancijske imovine – po vrsti, količini i vrijednosti (nabavna i otpisana)

2. knjigu kratkotrajne nefinancijske imovine (zaliha materijala, proizvoda i robe) – po vrsti, količini i vrijednosti
3. knjigu financijske imovine i obveza, i to: potraživanja i obveza (po subjektima, računima, pojedinačnim iznosima, rokovima dospelosti, zateznim kamatama i dr.), primljenih i izdanih vrijednosnih papira i drugih financijskih instrumenata (po vrstama, subjektima, pojedinačnim vrijednostima, dospelosti, stanjima), potraživanja i obveza po osnovi primljenih zajmova i kredita te danih zajmova (po vrstama, subjektima, pojedinačnim vrijednostima, dospelosti, stanjima i obračunatim kamatama)
4. knjigu (dnevnik) blagajni (kunska, devizna, porto i druge) i
5. evidenciju putnih naloga i korištenja službenih vozila.

Neprofitna organizacija vodi i posebne pomoćne evidencije:

1. evidenciju danih i primljenih jamstava i garancija
2. knjigu ulaznih računa
3. knjigu izlaznih računa te
4. ostale pomoćne evidencije prema posebnim propisima i svojim potrebama“ (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija - NN 121/14, 114/22).

„Poslovne knjige vode se na način da osiguraju ispravnost i kontrolu unesenih podataka, čuvanje i mogućnost korištenja podataka, dobivanje uvida u promet i stanja na računima glavne knjige te vremenski slijed obavljenog unosa poslovnih događaja. Poslovne knjige čuvaju se, i to:

- dnevnik i glavna knjiga – najmanje jedanaest godina,
- pomoćne knjige – najmanje sedam godina,
- knjiga primitaka i izdataka – najmanje jedanaest godina,
- knjiga blagajne, knjiga ulaznih računa, knjiga izlaznih računa i popis dugotrajne nefinancijske imovine – najmanje sedam godina“ (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija - NN 121/14, 114/22).

Rok pohranjivanja, odnosno čuvanja poslovnih knjiga, započinje nakon protoka poslovne godine, za koju su te knjige vođene.

„Knjiženje i evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama temelji se na vjerodostojnim, istinitim, urednim i prethodno kontroliranim knjigovodstvenim ispravama. Knjigovodstvena isprava jest pisani dokument ili elektronički zapis o nastalom poslovnom događaju. Knjigovodstvena isprava je uredna kada se iz nje nedvosmisleno može utvrditi mjesto i vrijeme njezina sastavljanja i njezin materijalni sadržaj, što znači narav, vrijednost i vrijeme nastanka poslovnog događaja povodom kojeg je sastavljena. Knjigovodstvene isprave čuvaju se u sljedećim rokovima, ako drugim propisima nije određen dulji rok:

- trajno – obračun plaće, odnosno naknade plaće ili analitička evidencija o plaćama za koje se plaćaju obvezni doprinosi,
- najmanje jedanaest godina – isprave na temelju kojih su podaci uneseni u dnevnik, glavnu knjigu i knjigu primitaka i izdataka,
- najmanje sedam godina – isprave na temelju kojih su podaci uneseni u pomoćne knjige, izuzev knjige primitaka i izdataka, te knjigu blagajne, knjigu ulaznih računa, knjigu izlaznih računa te popis dugotrajne nefinancijske imovine" (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija - NN 121/14, 114/22).

Rok pohranjivanja, odnosno čuvanja knjigovodstvenih isprava, započinje nakon proteka zadnjeg dana poslovne godine za koju su te knjige vođene, a knjigovodstvene isprave upisane.

„Prihodi i rashodi priznaju se uz primjenu računovodstvenog načela nastanka događaja. Računovodstveno načelo nastanka događaja znači da se:

- recipročni prihodi (prihodi na temelju isporučenih dobara i usluga) priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose pod uvjetom da se mogu izmjeriti neovisno o naplati,
- nerecipročni prihodi (prihodi po posebnim propisima, donacije, članarine, pomoći, doprinosi i ostali slični prihodi) priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose pod uvjetom da su raspoloživi (naplaćeni) u izvještajnom razdoblju, a

mogu se priznati u izvještajnom razdoblju ako su naplaćeni najkasnije do trenutka predočavanja financijskih izvještaja za isto razdoblje,

- donacije povezane s izvršenjem ugovorenih programa (projekata i aktivnosti) priznaju u bilanci kao odgođeni prihod uz priznavanje u prihode izvještajnog razdoblja razmjerno troškovima provedbe ugovorenih programa (projekata i aktivnosti),
- donacije povezane s nefinancijskom imovinom koja se amortizira priznaju u bilanci kao odgođeni prihod uz priznavanje u prihode izvještajnog razdoblja na sustavnoj osnovi razmjerno troškovima upotrebe nefinancijske imovine u razdoblju korištenja,
- rashodi priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju,
- rashodi za utrošak kratkotrajne nefinancijske imovine priznaju u trenutku stvarnog utroška, odnosno prodaje i
- troškovi nabave dugotrajne imovine kapitaliziraju, a u rashode priznaju tijekom korisnog vijeka upotrebe" (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija - NN 121/14, 114/22).

3.2 Financijsko izvještavanje, planiranje i nadzor poslovanja neprofitnih organizacija

Ministarstvo financija vodi elektronički Registar neprofitnih organizacija, u koji se moraju upisati sve pravne osobe koje prema Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija imaju tu obvezu. To uključuje domaće i strane udruge, zaklade, umjetničke organizacije, sindikate, komore i druge pravne osobe neprofitnog karaktera. Neprofitne organizacije prijavljuju se u Registar putem Obrasca RNO, koji moraju dostaviti Ministarstvu financija u roku od 60 dana od upisa u matični registar. Obrazac je dostupan online ili u knjižarama, a za prijavu nisu potrebni dokazi o osnivanju. Prema zakonima o platnom prometu, sve pravne osobe, uključujući neprofitne organizacije, moraju svoja plaćanja obavljati putem žiro-računa u poslovnim bankama. Neprofitne organizacije moraju otvoriti žiro-račun u banci kako bi mogle poslovati. Pravne osobe mogu imati više računa, uključujući:

- Račun za redovno poslovanje - može se otvoriti jedan po banci, ali subjekt može imati više takvih računa u različitim bankama.
- Račun organizacijskog dijela - vezan uz račun za redovno poslovanje.
- Račun za posebne namjene - otvara se uz račun za redovno poslovanje i može ih biti više u jednoj banci (Zakon o udrugama - NN 74/14, 70/17, 98/19, 151/22).

Neprofitne organizacije koje vode dvojno knjigovodstvo moraju izraditi godišnji program rada i financijski plan. Financijski plan uključuje plan prihoda i rashoda, plan zaduživanja i otplata te obrazloženje plana. Najviše tijelo organizacije ili ovlašteno tijelo prema statutu donosi plan do 31. prosinca za sljedeću godinu. Tijekom godine moguće su preraspodjele sredstava unutar financijskog plana, gdje se određene stavke rashoda smanjuju, a druge povećavaju za isti iznos. Izmjene plana provode se na isti način kao i njegovo donošenje. Zakonski zastupnik organizacije odgovoran je za zakonito izvršavanje plana, a postupci izrade i izmjena plana su propisani (Zakon o udrugama - NN 74/14, 70/17, 98/19, 151/22).

Prema Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Rad neprofitne organizacije treba biti utemeljen na principima dobrog financijskog upravljanja i kontrole, kao i na principima javnosti i transparentnosti. Financijsko upravljanje i kontrole predstavljaju sustav unutarnjih mjera koje, kroz upravljanje rizicima, osiguravaju razumnu sigurnost da će se sredstva koristiti namjenski, etično, ekonomično, djelotvorno i učinkovito u postizanju ciljeva neprofitne organizacije. Princip javnosti i transparentnosti podrazumijeva obvezu osiguravanja dostupnosti informacija javnosti u područjima primjene Zakona, posebno u vezi s financijskim izvještavanjem (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija - NN 121/14, 114/22).

„Neprofitna organizacija koja je obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva provodi samoprocjenu učinkovitog i djelotvornog funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola. Sustavi financijskog upravljanja i kontrola temelje se na pet međusobno povezanih komponenti unutarnjih kontrola, koje uključuju:

- kontrolno okruženje,

- upravljanje rizicima,
- kontrolne aktivnosti,
- informacije i komunikacije i praćenje i procjenu sustava" (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija - NN 121/14, 114/22).

„Neprofitna organizacija koja je obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva obvezna je izrađivati godišnji program rada i financijski plan za njegovu provedbu. Financijski plan neprofitne organizacije sastoji se od:

- plana prihoda i rashoda,
- plana zaduživanja i otplata,
- obrazloženja financijskog plana" (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija - NN 121/14, 114/22).

"Plan prihoda i rashoda priprema se najmanje na razini skupine iz Računskog plana za neprofitne organizacije. Prihodi i rashodi u planu prihoda i rashoda planiraju se u skladu s računovodstvenim načelom nastanka događaja. Plan zaduživanja i otplata sadrži visinu planiranih:

- primitaka od dugoročnog zaduživanja temeljem primljenih kredita i zajmova, primitaka od prodaje vrijednosnih papira, dionica i udjela u glavnici, primitaka od povrata glavnice danih zajmova
- izdataka od danih dugoročnih zajmova, ulaganja u vrijednosne papire, dionice i udjele u glavnici te otplata glavnice primljenih dugoročnih kredita i zajmova.

Plan zaduživanja i otplata mora sadržavati i najviši iznos do kojega se neprofitna organizacija može jednokratno kratkoročno zadužiti, kao i najviši iznos do kojega neprofitna organizacija može jednokratno dati kratkoročne zajmove. Primici i izdaci u planu novčanih tijekova planiraju se u skladu s novčanim računovodstvenim načelom (načelom blagajne), što znači da se primici i izdaci planiraju na temelju planiranog iznosa uplata i predviđenih isplata, uključujući i obračunska plaćanja. " (Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija - NN 119/15, 134/22).

„Neprofitna organizacija koja ostvaruje sredstva iz javnih izvora, uključujući i sredstva državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dužna je nadležnom tijelu državne uprave, jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno drugom nadležnom tijelu javne vlasti dostaviti izvještaj o potrošnji proračunskih sredstava" (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija - NN 121/14, 114/22). Navedeni izvještaj služi za transparentnost i odgovornost u korištenju javnih sredstava. Izvještaji omogućuju uvid u način na koji se troše novci, što je za javnost od posebne važnosti kako bi se izgradilo povjerenje u neprofitni sektor, odnosno povjerenje prema određenim neprofitnim organizacijama.

„Neprofitna organizacija dužna je sastavljati financijske izvještaje. Financijski izvještaji predaju se Ministarstvu financija, odnosno drugoj instituciji koju Ministarstvo financija ovlasti za zaprimanje i obradu financijskih izvještaja. Financijski izvještaji moraju pružiti objektivnu i realnu sliku financijskog položaja i poslovanja neprofitne organizacije. Neprofitna organizacija sastavlja i podnosi financijske izvještaje na razini pravne osobe s uključenim podacima o poslovanju njezinih organizacijskih dijelova. Neprofitna organizacija koja tijekom poslovne godine nije imala poslovnih događaja, niti u poslovnim knjigama ima podatke o imovini i obvezama, dužna je u roku propisanom za predaju godišnjih financijskih izvještaja Ministarstvu financija dostaviti izjavu o neaktivnosti za prethodnu poslovnu godinu" (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija - NN 121/14, 114/22). Obveza neprofitnih organizacija da izrađuju i podnose financijske izvještaje, kao i izjavu o neaktivnosti, predstavlja ključni aspekt regulacije i nadzora nad poslovanje, kao i mehanizam koji osigurava transparentnost, odgovornost i zakonitost poslovanja.

Financijski izvještaji neprofitne organizacije, izuzev neprofitne organizacije u kojoj je zakonski zastupnik donio Odluku o vođenju jednostavnog knjigovodstva i primjeni novčanog računovodstvenog načela, su izvještaji o stanju i strukturi, promjenama u vrijednosti i obujmu imovine, obveza, vlastitih izvora, prihoda i rashoda. Financijski izvještaj neprofitne organizacije u kojoj je zakonski zastupnik donio Odluku o vođenju jednostavnog knjigovodstva i primjeni novčanog računovodstvenog načela, je godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija - NN 121/14, 114/22).

„Financijski izvještaji neprofitne organizacije koja je u prethodnoj godini imala ukupan prihod od 398.168,43 eura do uključivo 1.327.228,08 eura podliježu revizijskom uvidu koji se obavlja sukladno revizijskim propisima. Financijski izvještaji neprofitne organizacije koja je u prethodnoj godini imala ukupan prihod iznad 1.327.228,08 eura podliježu reviziji koja se obavlja sukladno revizijskim propisima. Neprofitne organizacije dužne su do 30. lipnja tekuće godine objaviti na svojim mrežnim stranicama revizorsko izvješće o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja, odnosno o uvidu u financijske izvještaje za prethodnu godinu. Objava revizorskog izvješća o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja, odnosno o uvidu u financijske izvještaje za prethodnu godinu ne odnosi se na sindikate i udruge poslodavaca. Sindikati i udruge poslodavaca dužni su do 30. lipnja tekuće godine dostaviti Ministarstvu financija revizorsko izvješće o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja, odnosno o uvidu u financijske izvještaje za prethodnu godinu. Sindikati i udruge poslodavaca mogu dostaviti revizorsko izvješće o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja, odnosno o uvidu u financijske izvještaje za prethodnu godinu zainteresiranim stranama ako se time ne narušava njihovo slobodno i neovisno djelovanje" (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija - NN 121/14, 114/22).

„Godišnji financijski izvještaji neprofitne organizacije javno se objavljuju putem Registra neprofitnih organizacija. Neprofitna organizacija čiji su godišnji financijski izvještaji javno objavljeni putem Registra neprofitnih organizacija nije dužna dostavljati iste na zahtjev. Objava godišnjih financijskih izvještaja ne odnosi se na sindikate i udruge poslodavaca. Sindikati i udruge poslodavaca mogu dostaviti godišnje financijske izvještaje zainteresiranim stranama ako se time ne narušava njihovo slobodno i neovisno djelovanje" (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija - NN 121/14, 114/22).

„Ministarstvo financija obavlja nadzor financijskog poslovanja, računovodstvenih poslova i predaje financijskih izvještaja (u daljnjem tekstu: financijski nadzor) neprofitne organizacije u skladu s odredbama ovoga Zakona te drugih posebnih propisa. Financijski nadzor obuhvaća i nadzor nad zakonitim pribavljanjem financijskih sredstava iz javnih i drugih izvora, upravljanjem financijskim sredstvima te

utvrđivanjem koriste li se sredstva za ostvarivanje ciljeva zbog kojih je osnovana neprofitna organizacija. Financijski nadzor neprofitne organizacije (u daljnjem tekstu: subjekt nadzora) obavlja se na sljedeći način:

- izravnim nadzorom kod subjekta nadzora,
- analizom poslovne dokumentacije, propisa i općih akata u skladu s kojima subjekt nadzora posluje,
- pregledom poslovnih prostorija, zgrada, predmeta, robe i drugih stvari u skladu sa svrhom financijskog nadzora,
- praćenjem, prikupljanjem i provjerom knjigovodstvenih isprava, poslovnih knjiga i financijskih izvještaja (analiza financijskih izvještaja),
- provjerom sustava kojeg subjekt nadzora primjenjuje za obradu podataka u vezi računovodstvenih poslova.

Financijski nadzor obavlja Ministarstvo financija. Subjekt nadzora dužan je inspektoru financijskog nadzora omogućiti:

- nadzor poslovne dokumentacije, propisa i općih akata u skladu s kojima subjekt nadzora posluje,
- pregled poslovnih prostorija, zgrada, predmeta, robe i drugih stvari u skladu sa svrhom inspeksijskog nadzora,
- nadzor svih knjigovodstvenih isprava, poslovnih knjiga i financijskih izvještaja te sustava koje primjenjuje za obradu podataka.

Subjekt nadzora dužan je inspektoru financijskog nadzora dostaviti presliku isprava ili financijskih izvještaja. Zakonski zastupnik neprofitne organizacije dužan je sudjelovati u postupku nadzora i omogućiti nesmetano obavljanje nadzora uz osiguranje odgovarajućih uvjeta rada" (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija - NN 121/14, 114/22).

3.3 Porezni status neprofitnih organizacija

„Porezom na dobit se ne oporezuje prihod, već dobit ostvarena u poslovanju. Prema Zakonu o porezu na dobit, neprofitne organizacije nisu obveznici poreza na dobit. Obveznici poreza na dobit su trgovačka društva i druge pravne i fizičke osobe koje

obavljaju gospodarsku djelatnost, samostalno i trajno, radi stjecanja prihoda, dobiti ili drugih gospodarski procjenjivih koristi. Zakon o porezu na dobit, u čl. 2. st. 6., propisuje da državne ustanove, ustanove jedinica područne (regionalne) samouprave, ustanove jedinica lokalne samouprave, državni zavodi, vjerske zajednice, političke stranke, sindikati, komore, udruge, umjetničke udruge, dobrovoljna vatrogasna društva, zajednice tehničke kulture, turističke zajednice, zaklade i fundacije, sportski klubovi, sportska društva i savezi, nisu obveznici poreza na dobit" (Zakon o porezu na dobit - NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 114/22, 114/23).

„Međutim, prema čl. 2. st. 7. Zakona o porezu na dobit ako nabrojane neprofitne organizacije obavljaju gospodarsku djelatnost i ako bi neoporezivanje te djelatnosti dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu, dužne su u roku od osam dana od dana početka obavljanja te djelatnosti upisati se u registar poreznih obveznika koji vodi Porezna uprava radi utvrđivanja obveza poreza na dobit po osnovi obavljanja određene gospodarske djelatnosti. Nadležna Porezna uprava određuje se prema registriranom sjedištu neprofitne organizacije. Ako se ne upišu u navedeni registar, Porezna uprava će na vlastitu inicijativu ili na prijedlog drugih poreznih obveznika ili druge zainteresirane osobe, rješenjem utvrditi da su te organizacije obveznici poreza na dobit za tu djelatnost" (Zakon o porezu na dobit - NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 114/22, 114/23).

„Neprofitne organizacije koje su rješenjem Porezne uprave upisane u registar obveznika poreza na dobit, i nadalje nisu obveznici poreza na dobit na razliku između prihoda i rashoda koju ostvare od obavljanja negospodarskih i neprofitnih djelatnosti zbog kojih su i osnovane. Takva neprofitna organizacija je porezni obveznik samo za dobit ostvarenu obavljanjem gospodarske djelatnosti, za koju je nadležno tijelo porezne vlasti izdalo rješenje. Drugim riječima, ako neprofitna organizacija uz gospodarsku djelatnost ima i prihode od članarina, dotacija i poklona, za taj dio prihoda i pozitivne razlike između prihoda i rashoda, nije obveznik poreza na dobit" (Zakon o porezu na dobit - NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 114/22, 114/23).

Neprofitne organizacije koje su obveznici poreza na dobit mogu utvrditi svoju osnovicu prema računovodstvenim propisima na temelju poslovnih knjiga ili, u nekim slučajevima, prema paušalnom iznosu. Osnovica poreza na dobit za te organizacije određuje se kao razlika između prihoda i rashoda od gospodarske djelatnosti u oporezivom razdoblju, uz prilagodbe koje povećavaju ili smanjuju osnovicu. Ova računovodstvena dobit prilagođava se sukladno članku 7. Zakona o porezu na dobit (Zakon o porezu na dobit - NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 114/22, 114/23).

„Prema navedenom Zakonu, između ostalog, osnovica poreza na dobit uvećava se i za sljedeće stavke:

- 50 posto troškova za reprezentaciju, pod čime se podrazumijevaju troškovi za ugošćenja, darove, plaćanja troškova za odmor, rekreaciju, sport, razonodu, za zakup automobila, plovila i zrakoplova, kuća za odmor, te drugi slični troškovi učinjeni radi ugošćenja i darivanja poslovnih partnera,
- 30 posto troškova nastalih u vezi s vlastitim ili unajmljenim motornim vozilima i drugim sredstvima za osobni prijevoz poslovnih, rukovodnih i drugih zaposlenih osoba, osim troškova osiguranja osobnih automobila i drugih sredstava za prijevoz, izdataka za godišnji porez na cestovna motorna vozila i rashoda po osnovu kamata za financiranje nabave automobila i drugih sredstava za osobni prijevoz koji su u cijelosti porezno dopustivi rashod. Od 1. siječnja 2018. postotak uvećanja osnovice poreza na dobit za troškove nastale u vezi prijevoza povećan je na 50 posto umjesto sadašnjih 30 posto,
- amortizaciju iznad najviših porezno dopustivih stopa,
- izdatke za novčane kazne i prekršaje,
- sve druge izdatke koji nisu izravno povezani s ostvarivanjem dobiti, a kada za izdatke ne postoji obveza plaćanja poreza na dohodak.

Razlika između prihoda i rashoda (tzv. računovodstvena dobit), pri utvrđivanju osnovice poreza na dobit umanjuje se sukladno članku 6. Zakona o porezu na dobit. Prema navedenom Zakonu, osnovica poreza na dobit može se umanjiti, između ostalog, za sljedeće stavke:

- prihode od dividendi ili udjela u dobiti ostvarene temeljem udjela u kapitalu kod drugih poduzetnika,
- dio amortizacije koji u ranijim razdobljima oporezivanja nije bio priznat kao porezno dopustivi rashod" (Zakon o porezu na dobit - NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 114/22, 114/23).

Osnovica poreza na dobit za paušalne obveznike poreza na dobit temelji se na ostvarenim prihodima. Neprofitne organizacije koje su u prethodnom razdoblju ostvarile prihode iznad PDV praga (30.526,25 eura ili 39.816,84 eura nakon 2018.) ili koje ostvaruju više od 50 % prihoda od gospodarske djelatnosti ne mogu koristiti paušalno oporezivanje. Neprofitne organizacije koje žele plaćati porez na dobit paušalno moraju podnijeti zahtjev Poreznoj upravi unutar 15 dana od početka poreznog razdoblja. Isto tako, u istom roku moraju obavijestiti Poreznu upravu ako žele prijeći na oporezivanje prema računovodstvenim propisima. Paušalisti vode jednostavnu evidenciju prihoda koja uključuje osnovne podatke o prodaji, a porezna osnovica i obveze određuju se prema visini prihoda (Zakon o porezu na dobit - NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 114/22, 114/23)

Tablica 1. **Iznos paušalne porezne osnovice i obveze**

Prihodi od gospodarske djelatnosti	Porezna osnovica	Iznos godišnjeg paušalnog poreza
11.281,44 eura	1.692,22 eura	203,07 eura
15.263,12 eura	2.289,47 eura	274,74 eura
19.842,06 eura	2.976,31 eura	357,16 eura
30.526,25 eura	4.578, 94 eura	549, 47 eura

Izvor: <https://gov.hr/hr/udruga-u-poreznom-i-carinskom-sustavu/596?lang=hr> (pristupljeno: 10.7.2024)

„Većina neprofitnih organizacija nisu obveznici poreza na dodanu vrijednost (PDV). U pravilu su obveznici poreza na dodanu vrijednost trgovačka društva i fizičke osobe koje obavljaju poduzetničku, gospodarsku djelatnost, dakle oni koji svojim kupcima prodaju dobra ili obavljaju usluge uz naknadu. Porez na dodanu vrijednost je oblik posrednog poreza na potrošnju koji, u ime i za račun države, od krajnjih potrošača naplaćuju poduzetnici koji potrošačima prodaju dobra i usluge oporezive PDV-om. Neprofitne organizacije se u pravilu ne bave poduzetničkom djelatnošću pa najčešće i nisu obveznici poreza na dodanu vrijednost. Neprofitna organizacija postaje obveznik poreza na dodanu vrijednost ako joj vrijednost isporučenih (prodanih) dobara i obavljenih usluga koje nisu oslobođene PDV-a prelazi iznos od 30.526,25 eura godišnje. Od 1. siječnja 2018. prag za upis u registar obveznika PDV-a povećan je na 39.816,84 eura umjesto sadašnjih 30.526,25 eura" (Zakon o porezu na dodanu vrijednost - NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22, 33/23, 114/23, 35/24).

„Kriterij od 30.526,25 eura godišnjeg prometa za tekuću godinu određuje se na temelju prometa oporezivog porezom na dodanu vrijednost u prethodnoj kalendarskoj godini. Riječ je o isporukama dobara i usluga, obavljenim uz plaćanje naknade.

Primitak novca bez izravne protučinidbe ne podliježe oporezivanju PDV-om. To znači da se na primljene donacije, odnosno potpore za koje se ne obavlja protuusluga ne zaračunava porez na dodanu vrijednost, pa se one i ne uključuju u kriterij za određivanje oporezivog prometa. Članarine koje su naplaćene od članova neprofitne organizacije sukladno statutu i drugim aktima, određene po istom kriteriju za sve članove (što ne mora nužno značiti i u istom apsolutnom iznosu), također ne ulaze u kriterij oporezivog prometa od 30.526,25 eura godišnje" (Zakon o porezu na dodanu vrijednost - NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22, 33/23, 114/23, 35/24).

„Neprofitne organizacije koje su obveznici PDV-a obvezne su na sve svoje oporezive isporuke (dakle, na sva dobra i usluge) koje prodaju kupcima ili daju bez naknade, zaračunavati porez na dodanu vrijednost. U Hrvatskoj se većina isporučenih dobara i usluga oporezuje stopom poreza na dodanu vrijednost od 25 posto. Porezna obveza koju uplaćuju u Državni proračun utvrđuje se kao razlika između poreza na dodanu vrijednost koji zaračunavaju kupcima i pretporeza koji su kao ulazni porez odbili s računa svojih dobavljača (kreditna metoda ubiranja PDV-a). Naime, organizacije obveznici PDV-a imaju pravo s ulaznih računa za kupnju proizvoda i usluga koje im služe za obavljanje gospodarske djelatnosti odbiti PDV koji su im zaračunali dobavljači i time umanjiti uplatu porezne obveze u Državni proračun" (Zakon o porezu na dodanu vrijednost - NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22, 33/23, 114/23, 35/24).

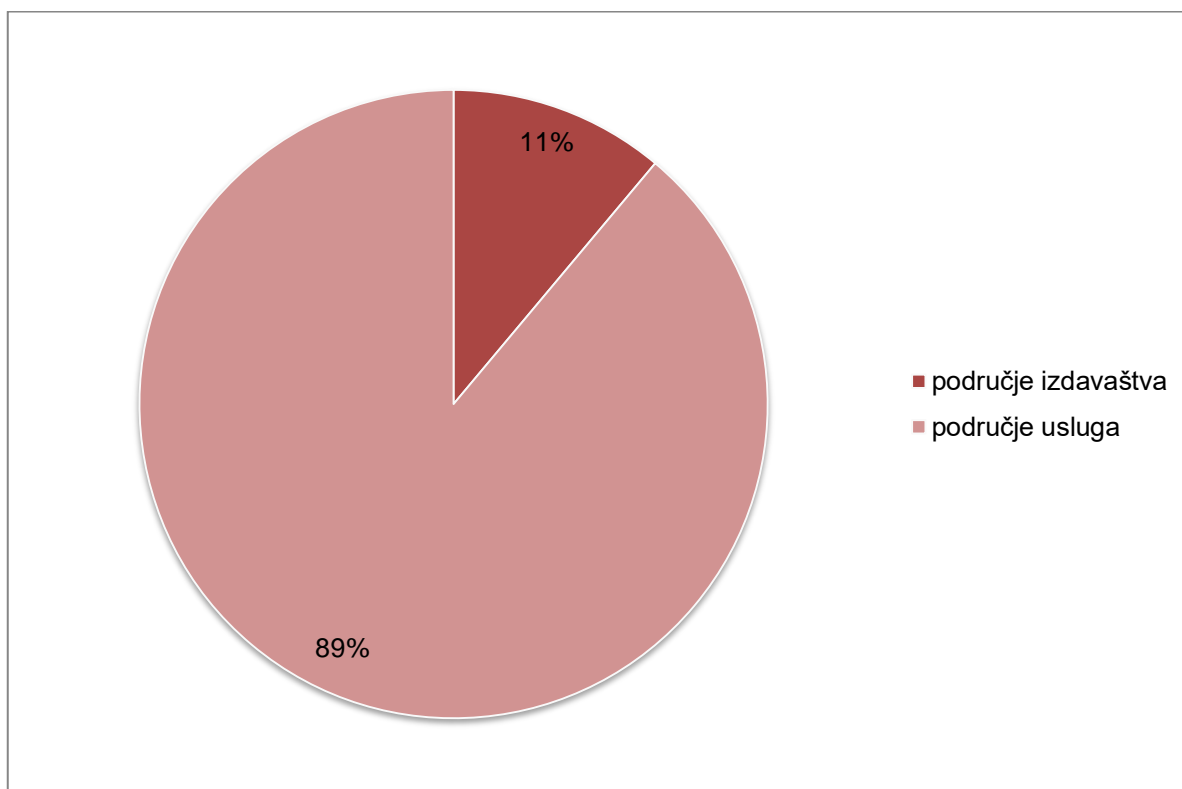
„Neprofitne organizacije koje nisu obveznici PDV-a snose taj porez kao krajnji potrošači. One ne zaračunavaju PDV svojim kupcima pa su za krajnjeg korisnika njihove isporuke u pravilu jeftinije. No, te organizacije nemaju ni pravo odbiti pretporez s ulaznih računa za kupljena dobra, odnosno nabavu, već snose zaračunani PDV kao dio cijene kupljenih artikala ili usluga (npr. kao dio cijene kancelarijskog materijala, nabavljene dugotrajne imovine i dr.). Stoga njihove isporuke ne mogu biti jeftinije za ukupnih 25 posto u odnosu na iste organizacije koje jesu obveznici PDV jer su im rashodi poslovanja veći upravo za PDV sadržan u ulaznim računima" (Zakon o porezu na dodanu vrijednost - NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22, 33/23, 114/23, 35/24).

Novčana sredstva koja udruga prikupi putem članarina za ostvarenje ciljeva definiranih statutom smatraju se imovinom udruge i nisu oporeziva. Ovo pravilo vrijedi i za udruge koje su obveznici PDV-a, pri čemu članarine nisu predmet obračuna PDV-a. Iznimka je situacija kada udruga za članarinu pruža određena dobra ili usluge, u tom slučaju članarina postaje naknada za te isporuke i podliježe PDV-u, ako je udruga obveznik. No, prema članku 39. Zakona o PDV-u, oslobođene su od PDV-a usluge i s njima povezane isporuke dobara koje neprofitne organizacije političke, sindikalne, vjerske i slične naravi pružaju svojim članovima u zamjenu za članarinu, pod uvjetom da to ne narušava tržišno natjecanje (Zakon o porezu na dodanu vrijednost - NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22, 33/23, 114/23, 35/24). Sustav oporezivanja članarina kod udruge prilično je dobro razrađen kako bi potaknuo njihovu aktivnost bez dodatnih financijskih opterećenja. Članarine koje udruge prikupljaju za svoje interne aktivnosti i postizanje ciljeva definiranih statutom ne trebaju biti oporezivane, što omogućuje udruženjima da bolje usmjere svoja sredstva na pružanje usluga svojim članovima i ostvarivanje ciljeva.

4 PRIKAZ DOSADAŠNJIH ISTRAŽIVANJA GOSPODARSKE DJELATNOSTI KOD NEPROFITNIH ORGANIZACIJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Godine 2009., Mreža mladih Hrvatske je u kolaboraciji s Institutom za društvena istraživanja, provela istraživanje socijalnog poduzetništva u neprofitnom sektoru mladih. Mreža Mladih Hrvatske objavila je Studiju Sam svoj majstor. Cilj istraživanja bio je ustanoviti prepoznaju li mladi mogućnosti socijalnog poduzetništva. Mreža mladih Hrvatske, istraživanje je provela anketnim upitnikom koji je usmjeren prema neprofitnim organizacijama koje obavljaju određenu gospodarsku aktivnost, a ispunilo ga je trideset i šest udruga. U nastavku slijedi prikaz rezultata istraživanja.

Grafikon 1. Koju gospodarsku djelatnost obavljate?

Izvor: Šimunković, A. i Šimunković, M. (2019). Gospodarska djelatnost kod neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj. *Obrazovanje za poduzetništvo - E4E*, 9 (1), 143-150. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/221258>

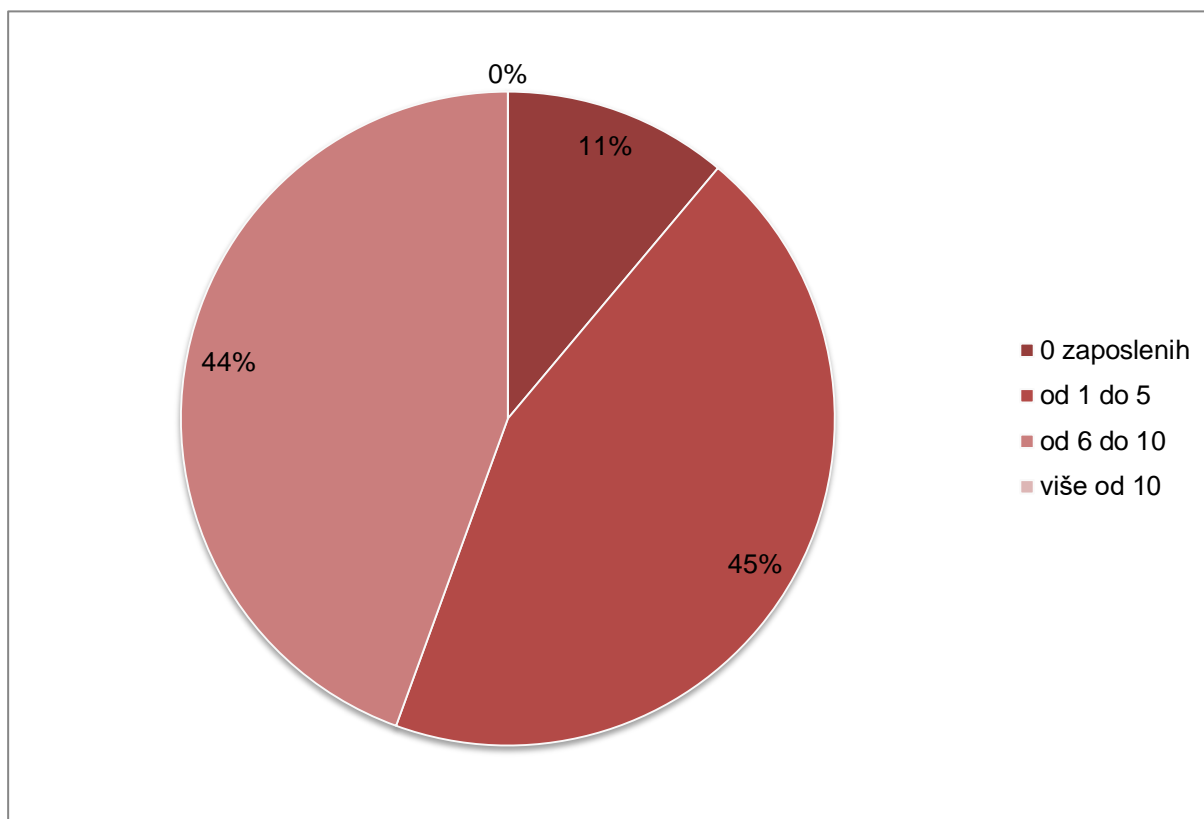
Na pitanje Koju gospodarsku djelatnost obavljate 11,1% neprofitnih organizacija, odnosno udruga odgovorilo je kako obavlja djelatnost u području izdavaštva, dok

88,9% neprofitnih organizacija, odnosno udruga obavlja djelatnosti u području usluga.

Na pitanje o specifikaciji gospodarske djelatnosti, neprofitne organizacije su navele sljedeće:

- pisanje i provedba projekata,
- edukacije, prodaja karata,
- usluge savjetovanja,
- usluge facilitacije,
- usluge moderacije,
- usluge vanjske evaluacije,
- prodaja publikacija i ostalih proizvoda,
- knjigovodstvene usluge,
- usluge edukacije i savjetovanja,
- prodaja knjiga,
- poslovno savjetovanje,
- promotivne usluge,
- organizacija događanja,
- savjetodavne i edukativne usluge,
- geronto usluge, konzultantske usluge,
- izrada projektnih prijedloga i
- izrada poslovnih planova (Šimunković i Šimunković, 2019.).

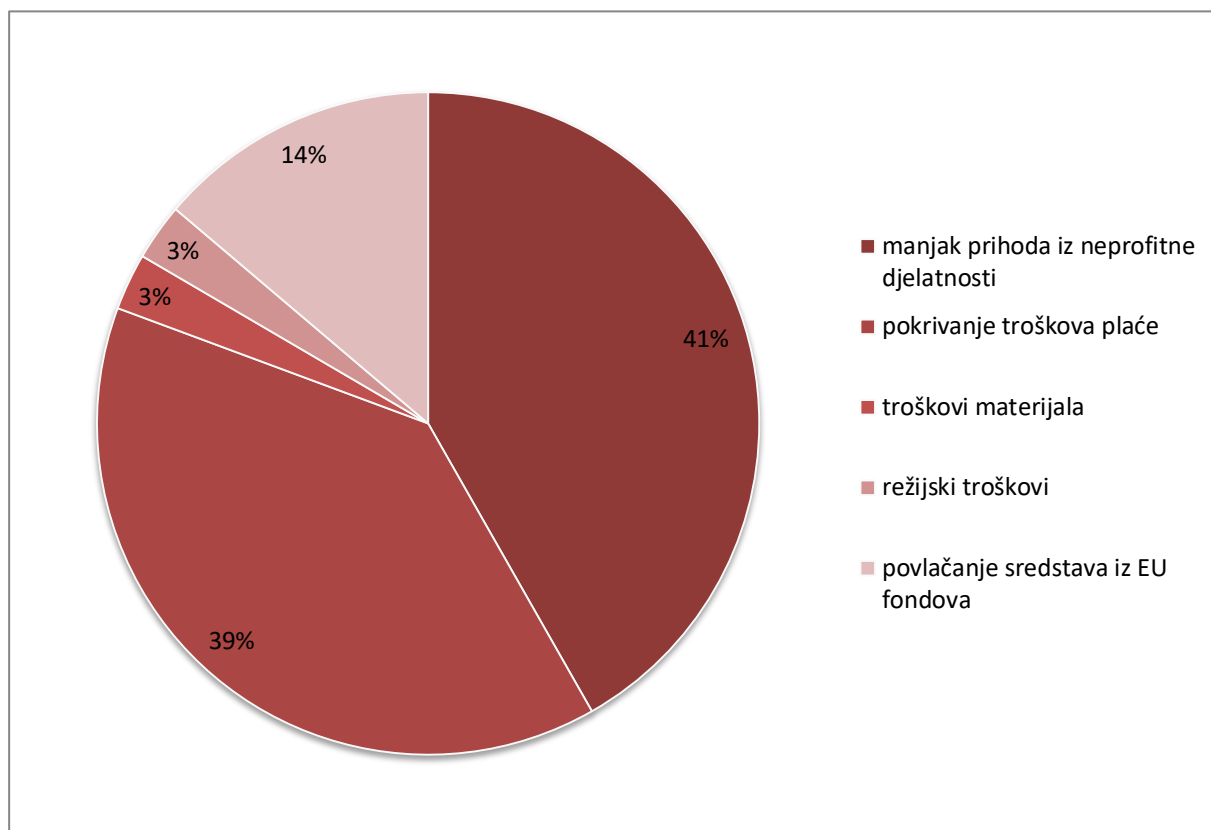
Grafikon 2. Koliko imate zaposlenih?

Izvor: Šimunković, A. i Šimunković, M. (2019). Gospodarska djelatnost kod neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj. *Obrazovanje za poduzetništvo - E4E*, 9 (1), 143-150. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/221258>

Najviše neprofitnih organizacija, njih 44,4 % ima od jednog do pet zaposlenika, 44,4 % ima od šest do deset zaposlenika, dok je 11,1% neprofitnih organizacija odgovorilo nema zaposlenih. Niti jedna od ispitanih neprofitnih organizacija nema više od deset zaposlenika.

Grafikon 3. Koji je razlog obavljanja gospodarske djelatnosti

Izvor: Šimunković, A. i Šimunković, M. (2019). Gospodarska djelatnost kod neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj. *Obrazovanje za poduzetništvo - E4E*, 9 (1), 143-150. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/221258>

Najveći postotak neprofitnih organizacija obavlja gospodarsku djelatnost zbog manjka prihoda iz neprofitne djelatnosti (41,67%). Sljedeći razlog je za pokrivanje troškova plaće (38,89%), nakon čega slijedi povlačenje sredstava iz EU fondova (13,90%). Na samom kraju, razlozi su za pokrivanje troškova materijala (2,77%) i za pokrivanje režijskih troškova (2,77%).

Ukupni godišnji prihodi od obavljanja gospodarske djelatnosti za najveći broj neprofitnih organizacija su u kategoriji 25.000,01 do 50.000,00 [cca 3318.07 eura – cca 6636.14 eura] (47,22 %). Zatim slijedi kategorija 0 do 25.000,00 kn [cca 0 eura – cca 3318.07 eura] (22,22 %), te više od 200.000,01 kn [cca 26544.56 eura] (19,45 %). U kategoriji 100.000,00 do 200.000,00 kn [cca 13272.28 eura - cca 26544.56 eura] nalazi se 8,33 % ispitanih neprofitnih organizacija, dok ih je najmanje u

kategoriji od 50.000,01 do 100.000,00 kn [cca 6636.14 eura – cca 13272.28 eura] (2,78%).

Od onih koji su sudjelovali u ispitivanju, čak 77,8% neprofitnih organizacija ostvaruje planirane prihode iz gospodarskih aktivnosti. Velika većina, 88,9%, vjeruje da je njihova gospodarska djelatnost održiva, odnosno da ne posluje s gubitkom. Također 88,9 % neprofitnih organizacija smatra da je obavljanje gospodarske djelatnosti oblik održivog poduzetništva. Provedeno istraživanje nudi određeni uvid u gospodarske djelatnosti kod neprofitnih organizacija, no potrebno je provesti novija istraživanja kako bi se vidjelo relevantniji status neprofitnih organizacija koje obavljaju određenu gospodarsku djelatnost.

5 ISTRAŽIVANJE I ANALIZA

Peto poglavlje diplomskog rada „*Gospodarska djelatnost neprofitnih organizacija – računovodstveni i porezni aspekti*” sastoji se od dva potpoglavlja. Prvo potpoglavlje „Metodologija i uzorak istraživanja“, kako i sam naziv govori, predstavlja metodologiju i uzorak istraživanja, dok drugo potpoglavlje „Rezultati istraživanja“ prikazuje rezultate istraživanja.

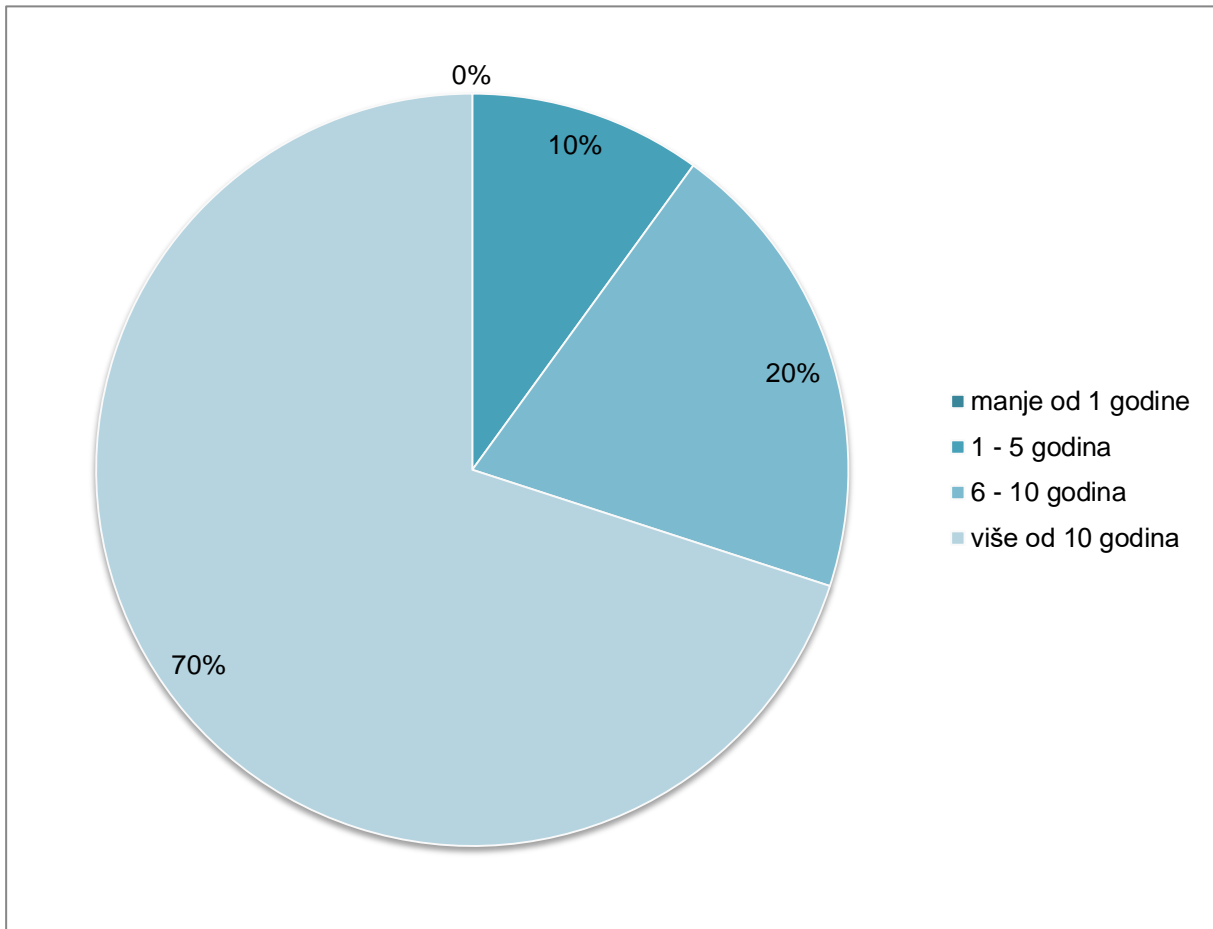
5.1 Metodologija i uzorak istraživanja

Kvantitativno istraživanje kao dio diplomskog rada provedeno je tehnikom anketiranja, online anketom. Anketni upitnik izrađen je s pomoću Google obrasca zbog jednostavnog provođenja istraživanja, kao i analize dobivenih podataka. Istraživanje je provedeno u periodu od 15. srpnja 2024. do 31. srpnja 2024. godine. U istraživanju je sudjelovalo 10 neprofitnih organizacija s područja Istarske županije, koje obavljaju određenu gospodarsku djelatnost. Istraživanje je u potpunosti anonimno, bez vezivanja dobivenih podataka uz konkretnu neprofitnu organizaciju.

Upitnik se sastojao od ukupno trinaest pitanja. Za dvanaest pitanja ponuđeni su odgovori (pitanja zatvorenog tipa) uz mogućnost upisivanja dodatnog odgovora (ostalo), dok je jedno pitanje bilo otvorenog tipa, gdje su ispitanici, odnosno organizacije koje su sudjelovale u istraživanju, same upisivale odgovor. U nastavku rada slijede rezultati empirijskog istraživanja. Podaci dobiveni empirijskim istraživanjem, analizirali su se u programu Microsoft Excel primjenom statističkih metoda. Rezultati su grafički prikazani, radi jednostavnijeg i jasnijeg iščitavanja.

5.2 Rezultati istraživanja

Grafikon 4. Trajanje djelovanja neprofitne organizacije

Izvor: rezultati istraživanja

Prvo pitanje postavljeno neprofitnim organizacijama unutar anketnog upitnika glasilo je „Koliko dugo djeluje Vaša organizacija?“ Mogući odgovori su bili:

- Manje od 1 godine
- 1-5 godina
- 6-10 godina
- Više od 10 godina

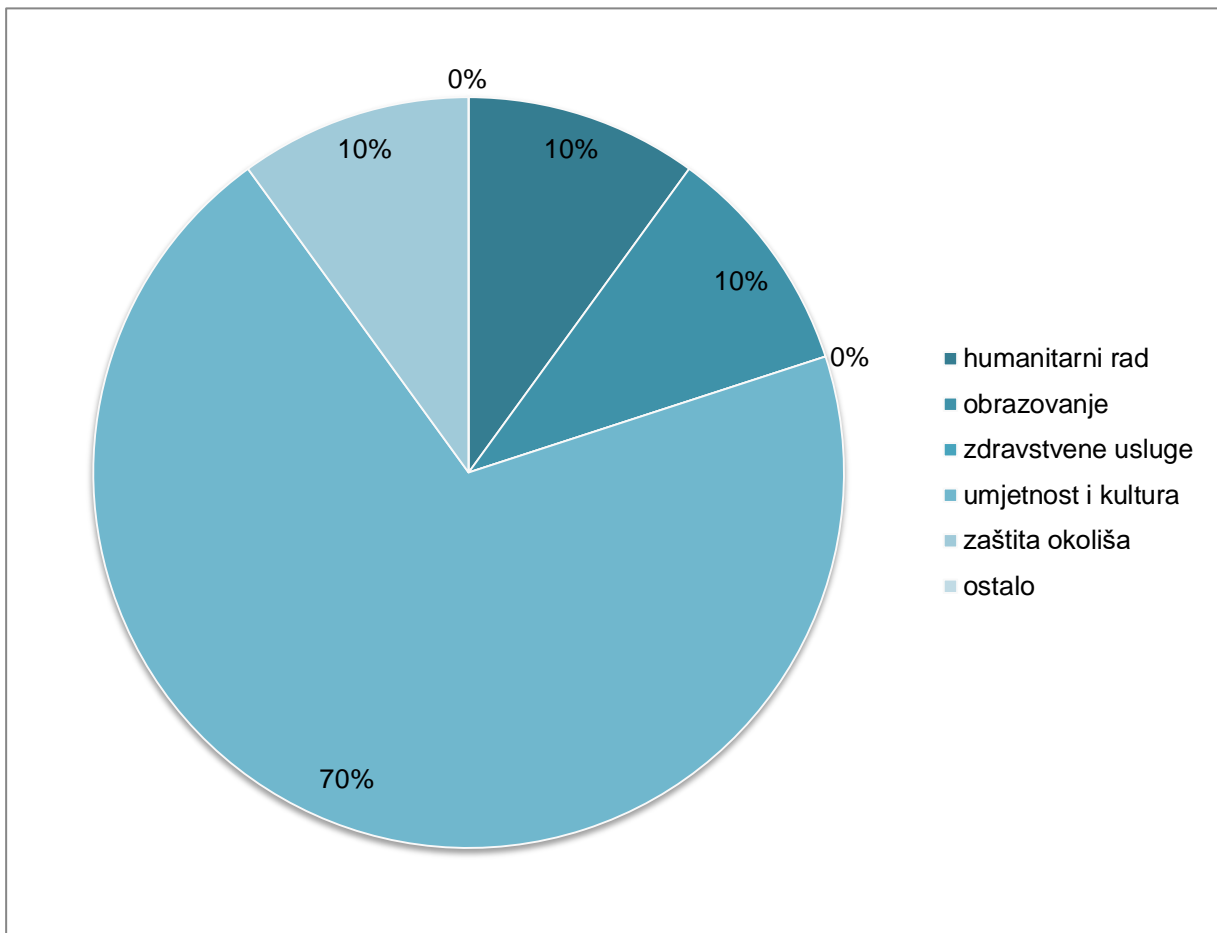
Iz grafikona 4 vidljivo je da su rezultati sljedeći:

- 0 % neprofitnih organizacija djeluje manje od 1 godine
- 10 % neprofitnih organizacija djeluje između 1 i 5 godina
- 20 % neprofitnih organizacija djeluje između 6 i 10 godina
- 70 % neprofitnih organizacija djeluje više od 10 godina.

Većina neprofitnih organizacija djeluje više od 10 godina, nakon čega slijede organizacije koje djeluju između 6 i 10 godina.

U istraživanju nema neprofitnih organizacija koje djeluju manje od jedne godine, što može biti znak izazova s kojima se suočavaju novi osnivači neprofitnih organizacija, uključujući poteškoće u prikupljanju sredstava, administrativne barijere ili nedostatak podrške. Treba uzeti u obzir da je i razlog mogao biti da nove neprofitne organizacije, odnosno one koje djeluju manje od jedne godine, možda nisu bile spremne sudjelovati u istraživanju ili nisu sudjelovale jer još nisu razvile gospodarsku djelatnost. Svakako je potrebno u budućnosti provesti još istraživanja na području Istarske županije, ali i na području Republike Hrvatske, kako bi se dobili što relativnije podatke.

Grafikon 5. Glavni cilj neprofitne organizacije

Izvor: rezultati istraživanja

Drugo pitanje postavljeno neprofitnim organizacijama unutar anketnog upitnika glasilo je „Koji je glavni cilj Vaše organizacije?“ Mogući odgovori su bili:

- Humanitarni rad
- Obrazovanje
- Zdravstvene usluge
- Umjetnost i kultura
- Zaštita okoliša
- Ostalo: _____

Iz grafikona 5 vidljivo je da su rezultati sljedeći:

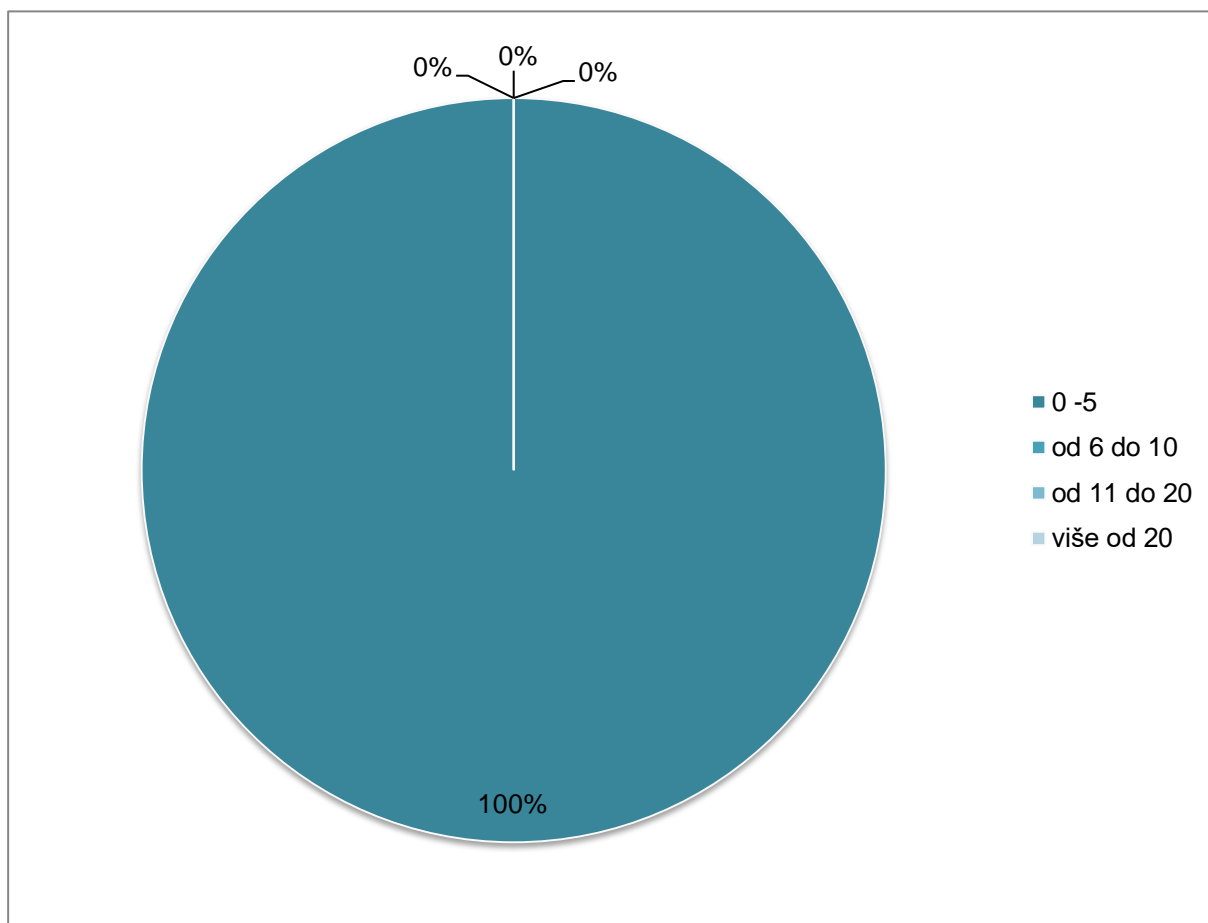
- Humanitarni rad je glavni cilj za 10 % neprofitnih organizacija
- Obrazovanje je glavni cilj za 10 % neprofitnih organizacija
- Zdravstvene usluge su glavni cilj za 0 % neprofitnih organizacija

- Umjetnost i kultura su glavni cilj za 70 % neprofitnih organizacija
- Zaštita okoliša je glavni cilj za 10 % neprofitnih organizacija.

Umjetnost i kultura kao glavni cilj za 70 % organizacija ukazuje da je ovo prevladavajuće područje djelovanja među anketiranim neprofitnim organizacijama. Navedeni podaci mogu ukazivati na veliku potrebu ili interes za kulturne aktivnosti na području Istarske županije. S druge strane, zdravstvene usluge nisu glavni cilj niti jednoj od anketiranih neprofitnih organizacija. Navedeno može ukazivati na to da postoji manjak neprofitnih organizacija koje se bave zdravstvenim uslugama na području Istarske županije, ali i da neprofitne organizacije koje pružaju zdravstvene usluge iz određenih razloga nisu sudjelovale u istraživanju.

U budućnosti je potrebno istražiti zašto je tako visok postotak neprofitnih organizacija fokusiran na umjetnost i kulturu. Potrebno je otkriti koji to faktori pridonose ovako visokom postotku. Također, nužno je i otkriti postoji li potreba za više neprofitnih organizacija u područjima koja su manje zastupljena, te razmotriti načine na koji bi se potakle i podržale takve neprofitne organizacije, poput područja zdravstvenih usluga. Tako bi se osigurala uravnoteženija raspodjela resursa i pažnje prema različitim društvenim potrebama.

Grafikon 6. Broj zaposlenika unutar neprofitne organizacije

Izvor: rezultati istraživanja

Treće pitanje postavljeno neprofitnim organizacijama unutar anketnog upitnika glasilo je „Koliko zaposlenih ima Vaša organizacija?“ Mogući odgovori su bili:

- 0-5
- 6-10
- 11-20
- Više od 20

Iz grafikona 6 vidljivo je da su rezultati sljedeći:

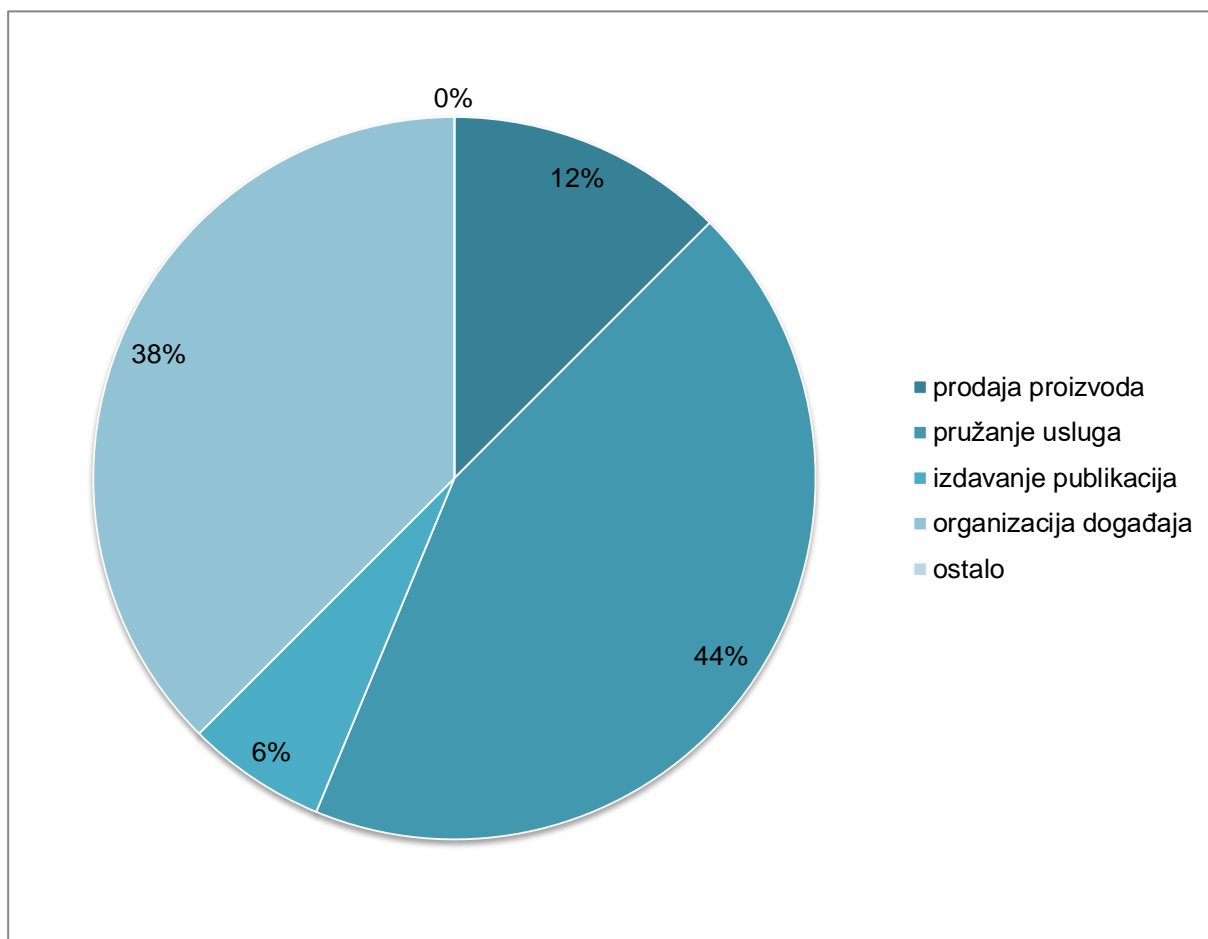
- 100 % neprofitnih organizacija ima između 0 i 5 zaposlenih.

100 % neprofitnih organizacija ima između nula i pet zaposlenih. Sve neprofitne organizacije koje su sudjelovale u istraživanju, male su po broju zaposlenih osoba, što može ukazivati na to da su neprofitne organizacije ovisne o volonterima i/ili

članovima organizacije. S druge strane navedeni podaci mogu ukazivati na to da neprofitne organizacije nemaju potrebe za više zaposlenih osoba ili da nemaju kapacitet za veće zapošljavanje.

Male neprofitne organizacije često imaju ograničene financijske i ljudske resurse, što može utjecati na njihovu sposobnost da prošire svoje programe i usluge, kao i na njihovu održivost i dugoročno planiranje. Neprofitne organizacije s malim brojem zaposlenih možda imaju manje financijske resurse, što može utjecati na njihovu sposobnost da zapošljavaju više osoblja. Ovisnost o donacijama također može biti visoka, a osiguravanje stabilnog financiranja može predstavljati izazov za sve neprofitne organizacije. Potrebno je potaknuti umrežavanje i suradnju među neprofitnim organizacijama kako bi dijelile resurse, znanje i iskustva, što može pomoći u prevladavanju izazova s kojima se suočavaju.

Grafikon 7. Gospodarske djelatnosti neprofitne organizacije

Izvor: rezultati istraživanja

Četvrto pitanje postavljeno neprofitnim organizacijama unutar anketnog upitnika glasilo je „*Koje gospodarske djelatnosti obavlja Vaša organizacija?*“ Mogući odgovori su bili:

- Prodaja proizvoda
- Pružanje usluga
- Izdavanje publikacija
- Organiziranje događaja
- Ostalo: _____

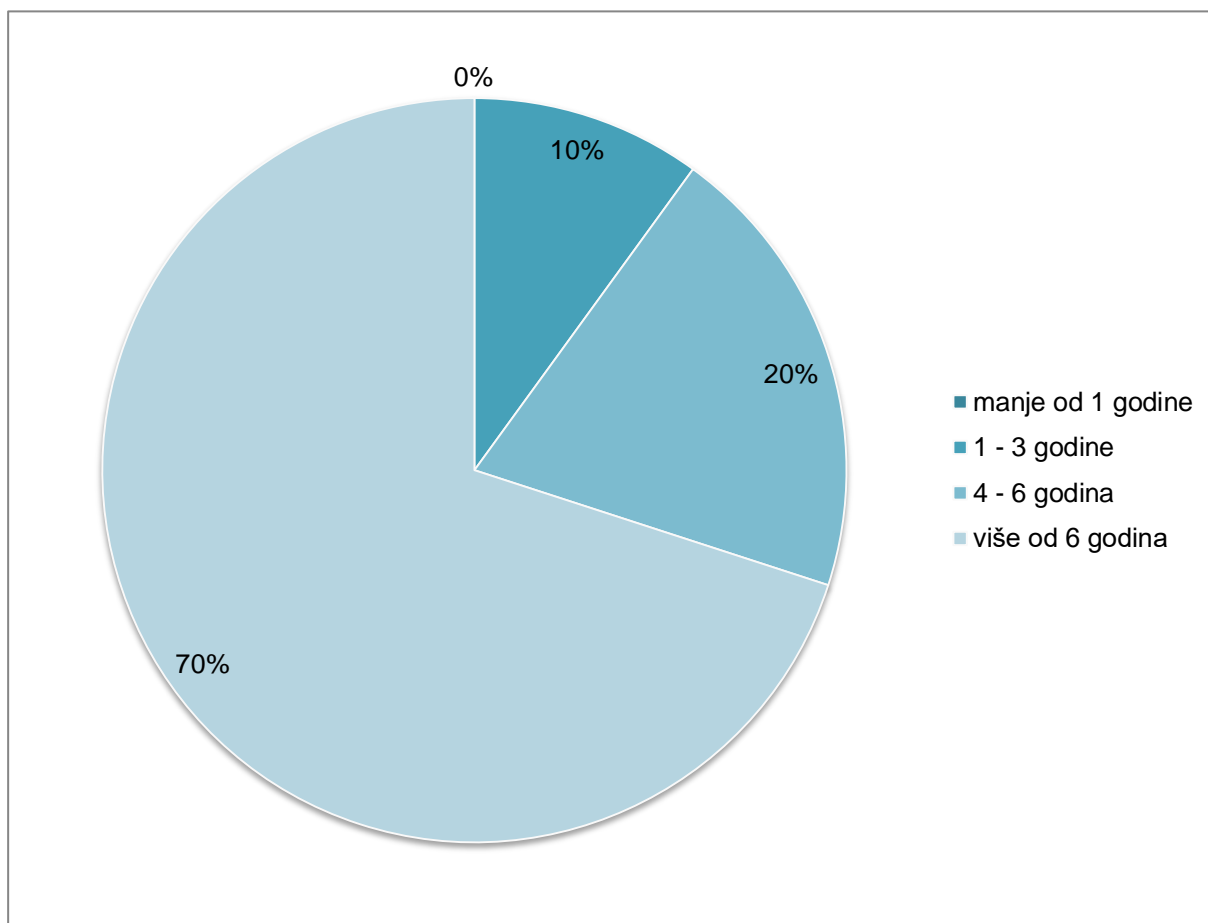
Ispitanici, odnosno neprofitne organizacije, su na navedenom pitanju mogle odabrati više ponuđenih odgovora.

Iz grafikona 7 vidljivo je da su rezultati sljedeći:

- Prodajom proizvoda bavi se 12 % neprofitnih organizacija
- Pružanjem usluga bavi se 44 % neprofitnih organizacija
- Izdavanjem publikacija bavi se 6 % neprofitnih organizacija
- Organizacijom događaja bavi se 38 % neprofitnih organizacija.

Pružanje usluga (44 %) i organizacija događaja (38 %) su najčešće gospodarske djelatnosti među anketiranim neprofitnim organizacijama. Budući da su ispitanici na ovom pitanju mogli odabrati više odgovora, neki od rezultata mogu reflektirati diverzifikaciju prihoda unutar organizacija. Organizacije koje pružaju usluge također mogu organizirati događaje ili prodavati proizvode kako bi povećale svoje prihode.

Grafikon 8. Trajanje obavljanja gospodarskih djelatnosti neprofitne organizacije

Izvor: rezultati istraživanja

Peto pitanje postavljeno neprofitnim organizacijama unutar anketnog upitnika glasilo je „*Koliko dugo Vaša organizacija obavlja te gospodarske djelatnosti?*“ Mogući odgovori su bili:

- Manje od 1 godine
- 1-3 godine
- 4-6 godina
- Više od 6 godina

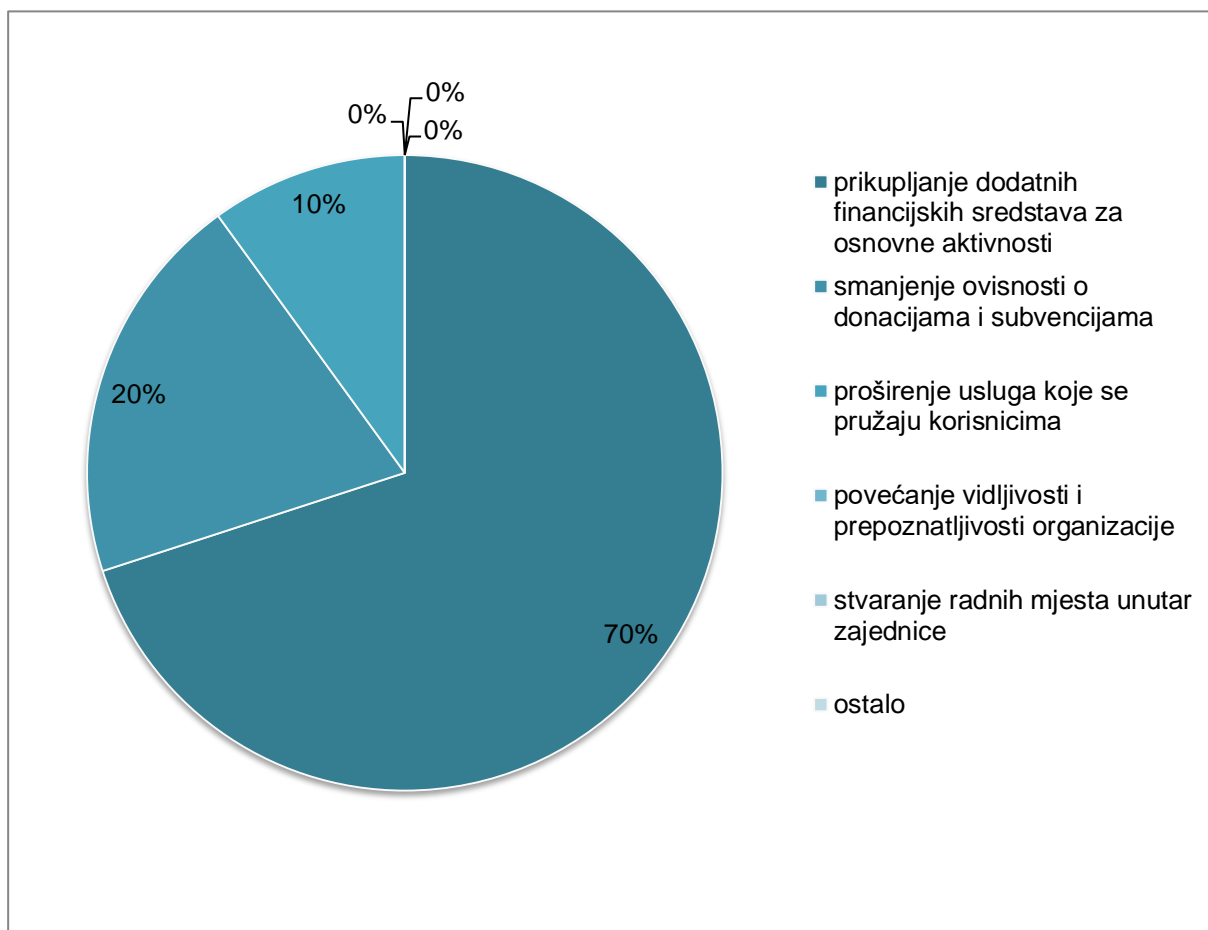
Iz grafikona 8 vidljivo je da su rezultati sljedeći:

- 0 % neprofitnih organizacija bavi se obavljanjem gospodarske djelatnosti manje od 1 godine,
- 10 % neprofitnih organizacija bavi se obavljanjem gospodarske djelatnosti između 1 i 3 godine

- 20 % neprofitnih organizacija bavi se obavljanjem gospodarske djelatnosti između 4 i 6 godina
- 70 % neprofitnih organizacija bavi se obavljanjem gospodarske djelatnosti više od 6 godina.

Visoki postotak neprofitnih organizacija s više od 6 godina iskustva u gospodarskim djelatnostima ukazuje na stabilnost i uspješnost tih aktivnosti. Organizacije koje su uspjele održavati te djelatnosti kroz dug period vjerojatno imaju razvijene strukture, procese i stručnost potrebnu za uspješno poslovanje. Potrebno je razviti programe podrške za organizacije koje žele započeti s gospodarskim djelatnostima, uključujući obuku, mentorstvo i financijsku podršku, jer prema provedenom istraživanju nema neprofitnih organizacija koje su počele s gospodarskim djelatnostima u posljednjih godinu dana, što može ukazivati na izazove u pokretanju novih gospodarskih djelatnosti ili na potrebu za dužim pripremnim razdobljem prije nego što neprofitna organizacija započne s takvim aktivnostima. Također, neprofitne organizacije s dugogodišnjim iskustvom mogu dijeliti svoje najbolje prakse i strategije s neprofitnim organizacijama koje se žele početi baviti određenom gospodarskom djelatnošću, kako bi im pomogle da uspješno razviju svoje gospodarske djelatnosti.

Grafikon 9. Glavni razlog obavljanja gospodarske djelatnosti

Izvor: rezultati istraživanja

Šesto pitanje postavljeno neprofitnim organizacijama unutar anketnog upitnika glasilo je „Koji je glavni razlog obavljanja gospodarske djelatnosti?“ Mogući odgovori su bili:

- Prikupljanje dodatnih financijskih sredstava za osnovne aktivnosti
- Smanjenje ovisnosti o donacijama i subvencijama
- Proširenje usluga koje se pružaju korisnicima
- Povećanje vidljivosti i prepoznatljivosti organizacije
- Stvaranje radnih mjesta unutar zajednice
- Ostalo: _____

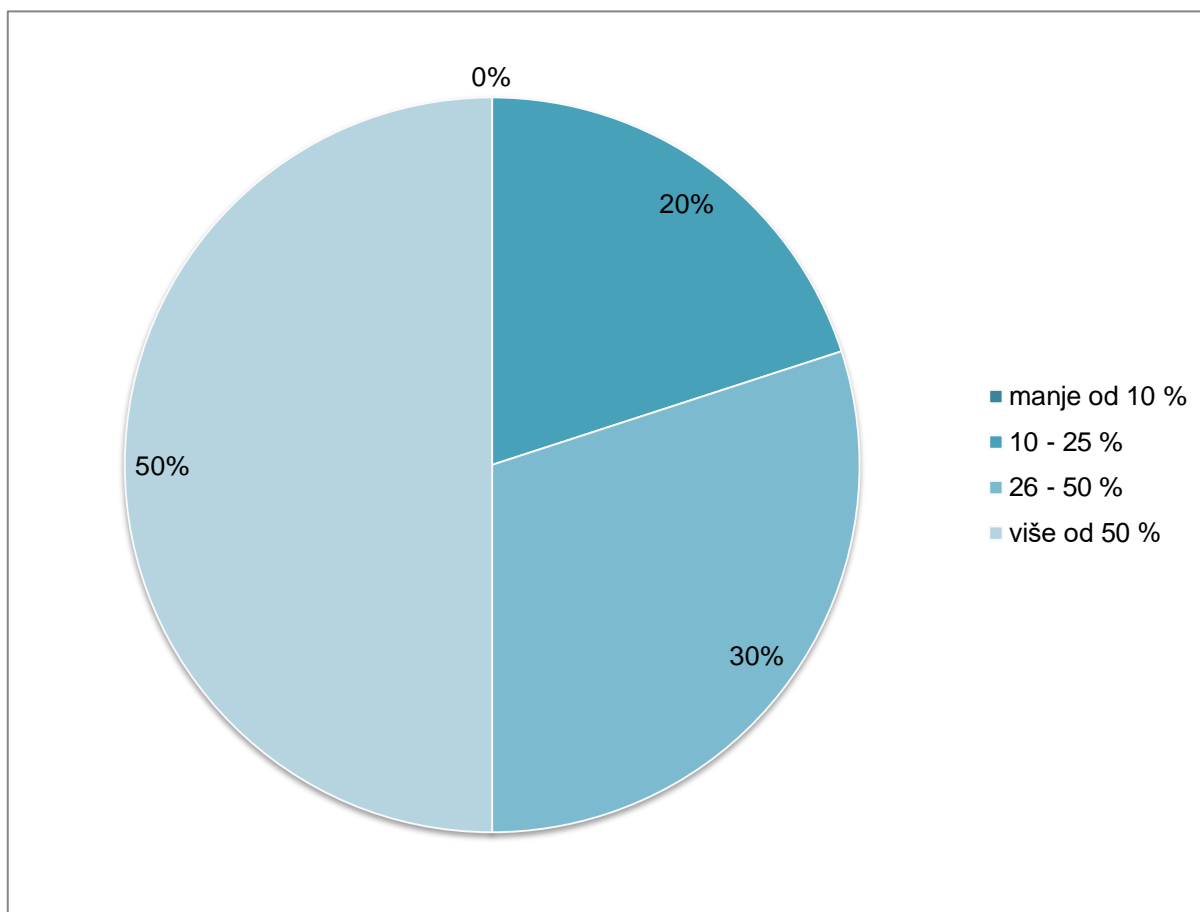
Iz grafikona 9 vidljivo je da su rezultati sljedeći:

- Za 70 % neprofitnih organizacija, glavni razlog obavljanja gospodarske djelatnosti je prikupljanje dodatnih financijskih sredstava za osnovne aktivnosti

- Za 20 % neprofitnih organizacija, glavni razlog obavljanja gospodarske djelatnosti je smanjenje ovisnosti o donacijama i subvencijama
- Za 10 % neprofitnih organizacija, glavni razlog obavljanja gospodarske djelatnosti je proširenje usluga koje se pružaju korisnicima
- Za 0 % neprofitnih organizacija, glavni razlog obavljanja gospodarske djelatnosti je povećanje vidljivosti i prepoznatljivosti organizacije
- Za 0 % neprofitnih organizacija, glavni razlog obavljanja gospodarske djelatnosti je stvaranje radnih mjesta unutar zajednice.

Prikupljanje dodatnih financijskih sredstava za osnovne aktivnosti je glavni razlog obavljanja gospodarske djelatnosti za većinu (70 %) neprofitnih organizacija. Prikupljanje dodatnih sredstava omogućuje neprofitnim organizacijama da podrže svoje osnovne aktivnosti i osiguraju kontinuitet svojih misija. Razlozi koji nisu glavni pokretači su povećanje vidljivosti i prepoznatljivosti organizacije, te stvaranje radnih mjesta unutar zajednice. Dobiveni rezultati ukazuju na to da neprofitne organizacije prvenstveno koriste gospodarske djelatnosti kao sredstvo za postizanje financijske održivosti, te se većina neprofitnih organizacija fokusira na prikupljanje dodatnih sredstava za podršku svojim osnovnim aktivnostima. Manji broj neprofitnih organizacija koristi gospodarske djelatnosti za proširenje svojih usluga, što ukazuje na potencijal za dodatni razvoj i inovacije unutar sektora u kojem djeluju.

Grafikon 10. Udio prihoda od gospodarske djelatnosti unutar ukupnih prihoda

Izvor: rezultati istraživanja

Sedmo pitanje postavljeno neprofitnim organizacijama unutar anketnog upitnika glasilo je „*Koliki udio u ukupnim prihodima organizacije čine prihodi od gospodarskih djelatnosti?*“ Mogući odgovori su bili:

- Manje od 10%
- 10-25%
- 26-50%
- Više od 50%

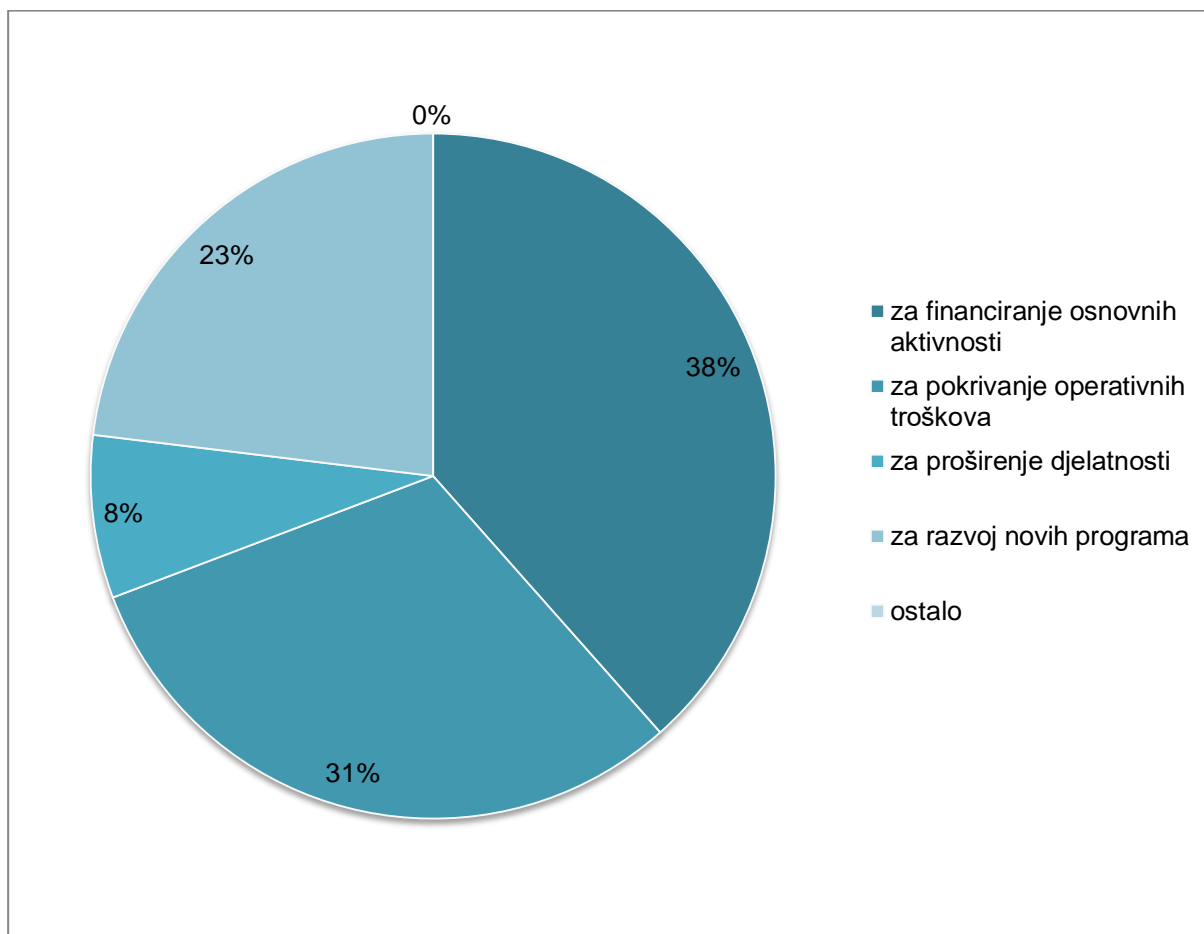
Iz grafikona 10 vidljivo je da su rezultati sljedeći:

- 0 % neprofitnih organizacija navelo je kako manje od 10 % udjela u ukupnim prihodima čine prihodi od gospodarske djelatnosti
- 20 % neprofitnih organizacija navelo je kako između 10 i 25 % udjela u ukupnim prihodima čine prihodi od gospodarske djelatnosti

- 30 % neprofitnih organizacija navelo je kako između 26 i 50 % udjela u ukupnim prihodima čine prihodi od gospodarske djelatnosti
- 50 % neprofitnih organizacija navelo je kako više od 50 % udjela u ukupnim prihodima čine prihodi od gospodarske djelatnosti.

Dobiveni rezultati pokazuju da značajan dio neprofitnih organizacija ima značajnu, ako ne i prevladavajuću, ovisnost o prihodima iz gospodarskih djelatnosti, što ukazuje na to da su te djelatnosti ključne za financijsku održivost i stabilnost mnogih neprofitnih organizacija. U budućnosti je potrebno istražiti rizike i izazove s kojima se neprofitne organizacije suočavaju prilikom obavljanja gospodarskih djelatnosti, te razviti strategije za njihovo prevladavanje. Također, potrebno je omogućiti neprofitnim organizacijama dodatne poticaje i financiranje kako neprofitne organizacije ne bi ovisile o gospodarskim djelatnostima koje obavljaju, već da im fokus bude misija zbog koje djeluju.

Grafikon 11. Korištenje prihoda od gospodarske djelatnosti unutar neprofitne organizacije

Izvor: rezultati istraživanja

Osmo pitanje postavljeno neprofitnim organizacijama unutar anketnog upitnika glasilu je „Kako se prihod od gospodarskih djelatnosti koristi unutar organizacije?“ Mogući odgovori su bili:

- Za financiranje osnovnih aktivnosti
- Za pokrivanje operativnih troškova
- Za proširenje djelatnosti
- Za razvoj novih programa
- Ostalo: _____

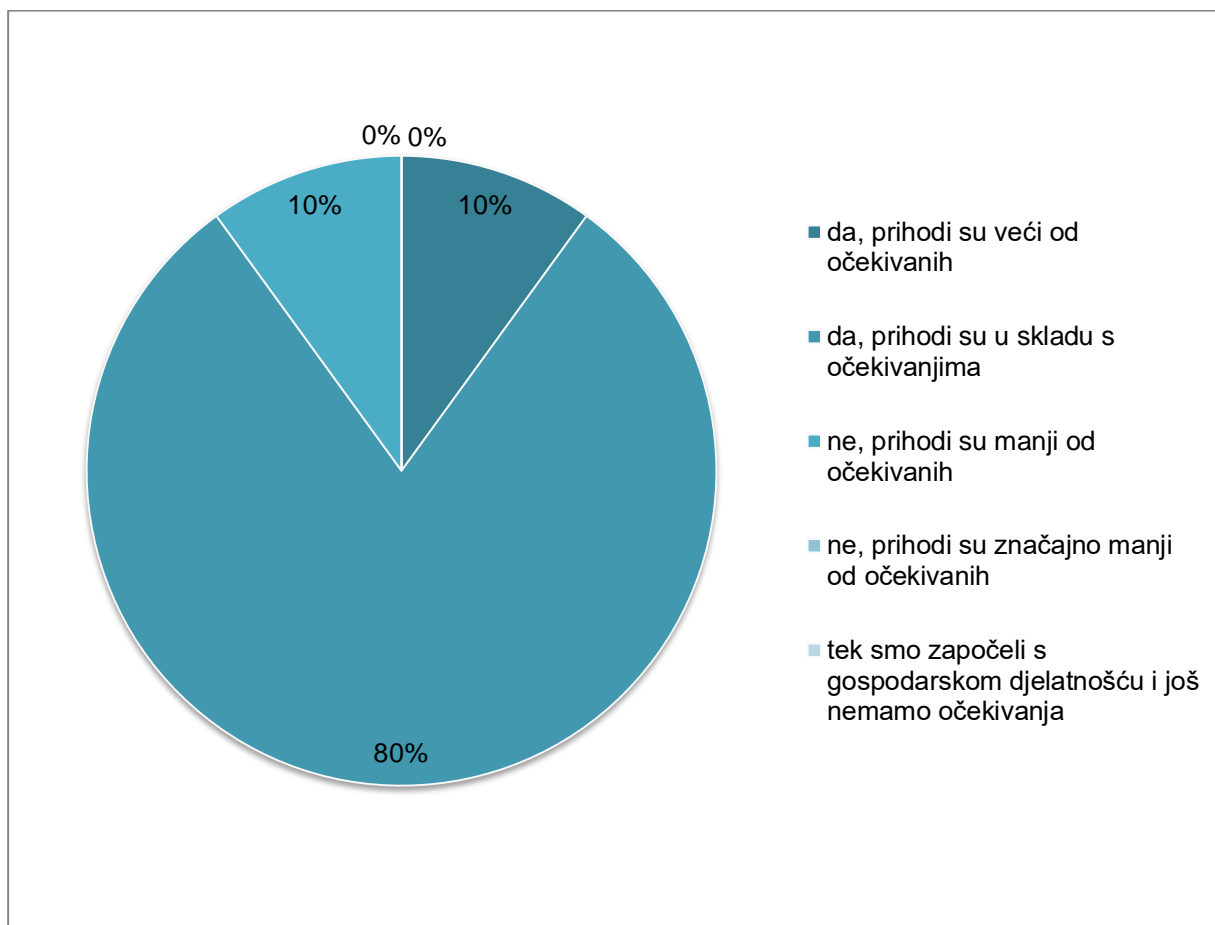
Ispitanici, odnosno neprofitne organizacije, su na navedenom pitanju mogle odabrati više ponuđenih odgovora.

Iz grafikona 11 vidljivo je da su rezultati sljedeći:

- 38 % neprofitnih organizacija prihod od gospodarske djelatnosti koristi za financiranje osnovnih aktivnosti
- 31 % neprofitnih organizacija prihod od gospodarske djelatnosti koristi za pokrivanje operativnih troškova
- 8 % neprofitnih organizacija prihod od gospodarske djelatnosti koristi za proširenje djelatnosti
- 23 % neprofitnih organizacija prihod od gospodarske djelatnosti koristi za razvoj novih proizvoda.

Najveći postotak neprofitnih organizacija (38 %) koristi prihod od gospodarskih djelatnosti za financiranje osnovnih aktivnosti. Navedeni podaci ukazuju da mnoge organizacije koriste te prihode kao ključni izvor sredstava za svoju primarnu misiju i osnovne projekte. Značajan broj neprofitnih organizacija (31 %) koristi prihod od gospodarskih djelatnosti za pokrivanje operativnih troškova. Potrebno je poticati neprofitne organizacije da koriste prihode od gospodarskih djelatnosti za proširenje svojih djelatnosti i razvoj novih programa. Ovo može uključivati financijske poticaje.

Grafikon 12. Ostvaruje li neprofitna organizacija očekivane (planirane) prihode od gospodarske djelatnosti

Izvor: rezultati istraživanja

Deveto pitanje postavljeno neprofitnim organizacijama unutar anketnog upitnika glasilo je „Ostvarujete li očekivane (planirane) prihode od gospodarske djelatnosti?“

Mogući odgovori su bili:

- Da, prihodi su veći od očekivanih
- Da, prihodi su u skladu s očekivanjima
- Ne, prihodi su manji od očekivanih
- Ne, prihodi su značajno manji od očekivanih
- Tek smo započeli s gospodarskom djelatnošću i još nemamo očekivanja

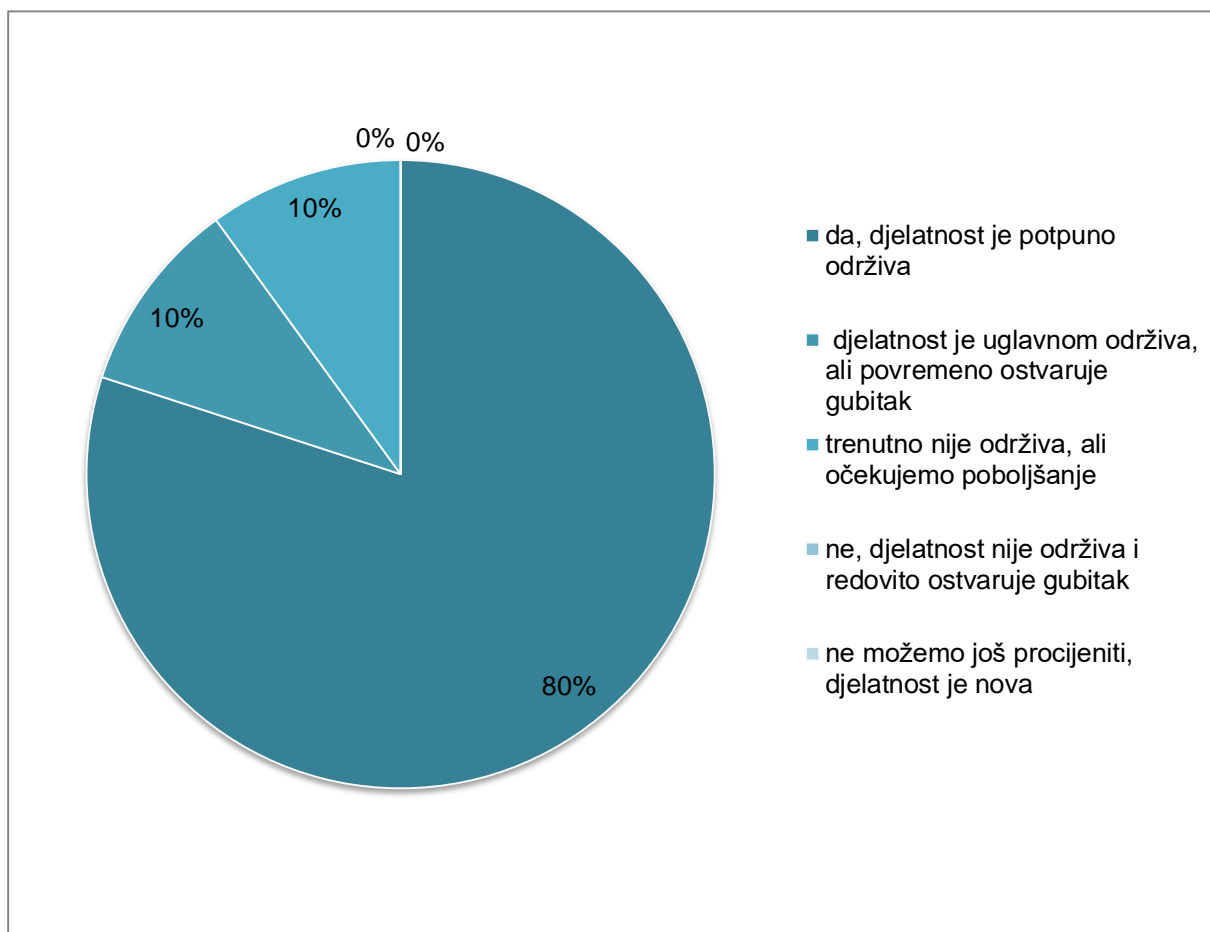
Iz grafikona 12 vidljivo je da su rezultati sljedeći:

- 10 % neprofitnih organizacija odgovorilo je da su prihodi od gospodarske djelatnosti veći od očekivanih

- 80 % neprofitnih organizacija odgovorilo je da su prihodi od gospodarske djelatnosti u skladu s očekivanjima
- 10 % neprofitnih organizacija odgovorilo je da su prihodi od gospodarske djelatnosti manji od očekivanih
- 0 % neprofitnih organizacija odgovorilo je da su prihodi od gospodarske djelatnosti značajno manji od očekivanih
- 0 % neprofitnih organizacija odgovorilo je da su tek započeli s gospodarskom djelatnošću i još nemaju očekivanja.

Navedeni rezultati istraživanja ukazuju da većina neprofitnih organizacija učinkovito upravlja svojim gospodarskim djelatnostima, ostvarujući prihode u skladu s očekivanjima. Navedeno je pozitivno za sektor jer ukazuje na sposobnost neprofitnih organizacija da održavaju stabilne prihode. S druge strane, mali postotak neprofitnih organizacija suočava se s izazovima u ostvarivanju planiranih prihoda, što ukazuje na potrebu za dodatnom podrškom i resursima kako bi se poboljšala njihova izvedba.

Grafikon 13. Održivost gospodarske djelatnosti

Izvor: rezultati istraživanja

Deseto pitanje postavljeno neprofitnim organizacijama unutar anketnog upitnika glasilo je „*Smatrate li da je Vaša gospodarska djelatnost održiva (ne ostvaruje gubitak)?*“ Mogući odgovori su bili:

- Da, djelatnost je potpuno održiva
- Djelatnost je uglavnom održiva, ali povremeno ostvaruje gubitak
- Trenutno nije održiva, ali očekujemo poboljšanje
- Ne, djelatnost nije održiva i redovito ostvaruje gubitak
- Ne možemo još procijeniti, djelatnost je nova

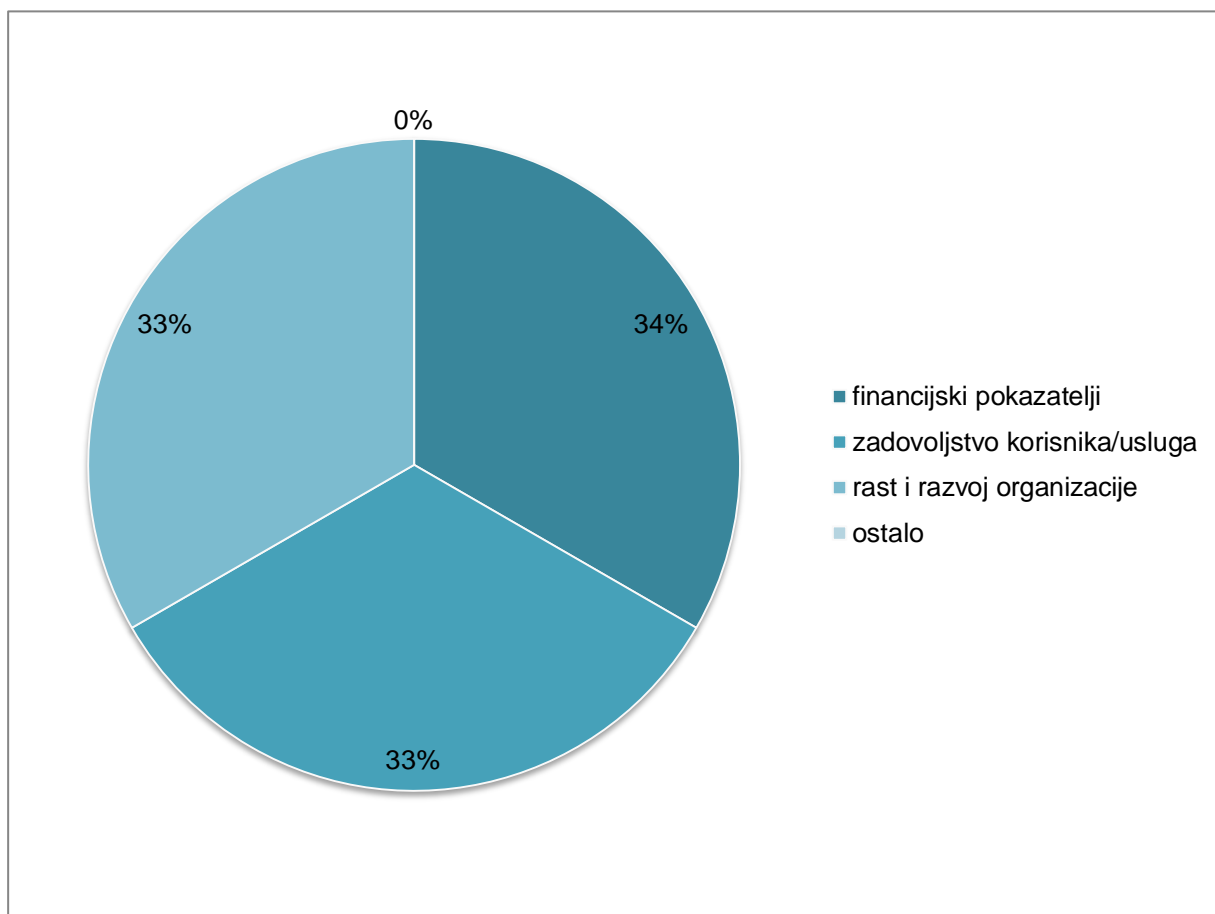
Iz grafikona 13 vidljivo je da su rezultati sljedeći:

- 80 % neprofitnih organizacija smatra da je gospodarska djelatnost u potpunosti održiva

- 10 % neprofitnih organizacija smatra da je gospodarska djelatnost uglavnom održiva, ali povremeno ostvaruje gubitak
- 10 % neprofitnih organizacija smatra da gospodarska djelatnost trenutno nije održiva, ali očekuju poboljšanje
- 0 % neprofitnih organizacija smatra da gospodarska djelatnost nije održiva i redovito ostvaruje gubitak
- 0 % neprofitnih organizacija smatra da ne mogu još procijeniti jer je djelatnost nova.

Većina neprofitnih organizacija (80 %) smatra da su njihove gospodarske djelatnosti potpuno održive, što ukazuje na visoku razinu financijske stabilnosti i uspjeha u ovim aktivnostima. Manji postotak organizacija (10 %) navodi da su njihove gospodarske djelatnosti uglavnom održive, ali povremeno ostvaruju gubitak, što može ukazivati na određene izazove u održavanju stabilnosti prihoda, ali dobiveni podaci i dalje ukazuju na to da su te djelatnosti općenito uspješne. Također, 10 % organizacija smatra da njihove gospodarske djelatnosti trenutno nisu održive, ali očekuju poboljšanje.

Grafikon 14. Procjena uspješnosti gospodarske djelatnosti

Izvor: rezultati istraživanja

Jedanaesto pitanje postavljeno neprofitnim organizacijama unutar anketnog upitnika glasilo je „Kako procjenjujete uspješnost gospodarskih djelatnosti unutar Vaše organizacije?“ Mogući odgovori su bili:

- Financijski pokazatelji
- Zadovoljstvo korisnika/usluga
- Rast i razvoj organizacije
- Ostalo: _____

Ispitanici, odnosno neprofitne organizacije, su na navedenom pitanju mogle odabrati više ponuđenih odgovora.

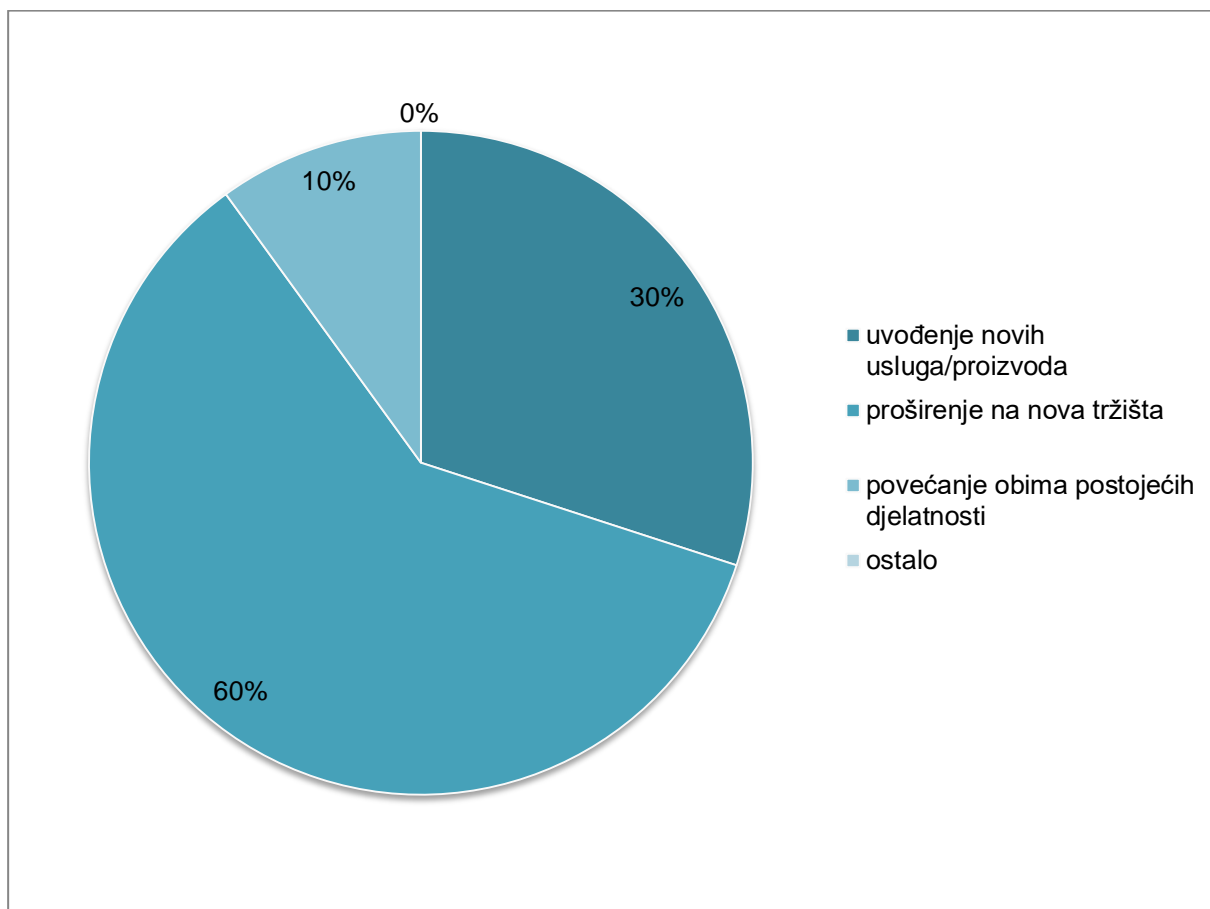
Iz grafikona 14 vidljivo je da su rezultati sljedeći:

- 33 % neprofitnih organizacija uspješnost gospodarskih djelatnosti procjenjuje preko finansijskih pokazatelja

- 33 % neprofitnih organizacija uspješnost gospodarskih djelatnosti procjenjuje preko zadovoljstva korisnika/usluga
- 33 % neprofitnih organizacija uspješnost gospodarskih djelatnosti procjenjuje preko rasta i razvoja organizacije.

Trećina neprofitnih organizacija (33 %) procjenjuje uspješnost svojih gospodarskih djelatnosti na temelju financijskih pokazatelja, druga trećina organizacija (33 %) procjenjuje uspješnost na temelju zadovoljstva korisnika i usluga koje pružaju, a posljednja trećina organizacija (33 %) procjenjuje uspješnost prema rastu i razvoju organizacije. Dobiveni rezultati istraživanja ukazuju na to da neprofitne organizacije podjednako vrednuju sve tri glavne metode procjene uspješnosti. Navedeno može ukazivati na uravnotežen pristup gdje financijski pokazatelji, zadovoljstvo korisnika i rast organizacije imaju jednaku važnost. Navedeni integrirani pristup može biti od koristi jer osigurava da neprofitne organizacije ne fokusiraju svoje procjene uspješnosti isključivo na jednu dimenziju.

Grafikon 15. Planovi neprofitne organizacije vezani uz proširenje ili promjenu gospodarskih djelatnosti

Izvor: rezultati istraživanja

Dvanaesto pitanje postavljeno neprofitnim organizacijama unutar anketnog upitnika glasilo je „Koji su budući planovi Vaše organizacije vezani uz proširenje ili promjenu gospodarskih djelatnosti?“ Mogući odgovori su bili:

- Uvođenje novih usluga/proizvoda
- Proširenje na nova tržišta
- Povećanje obima postojećih djelatnosti
- Ostalo: _____

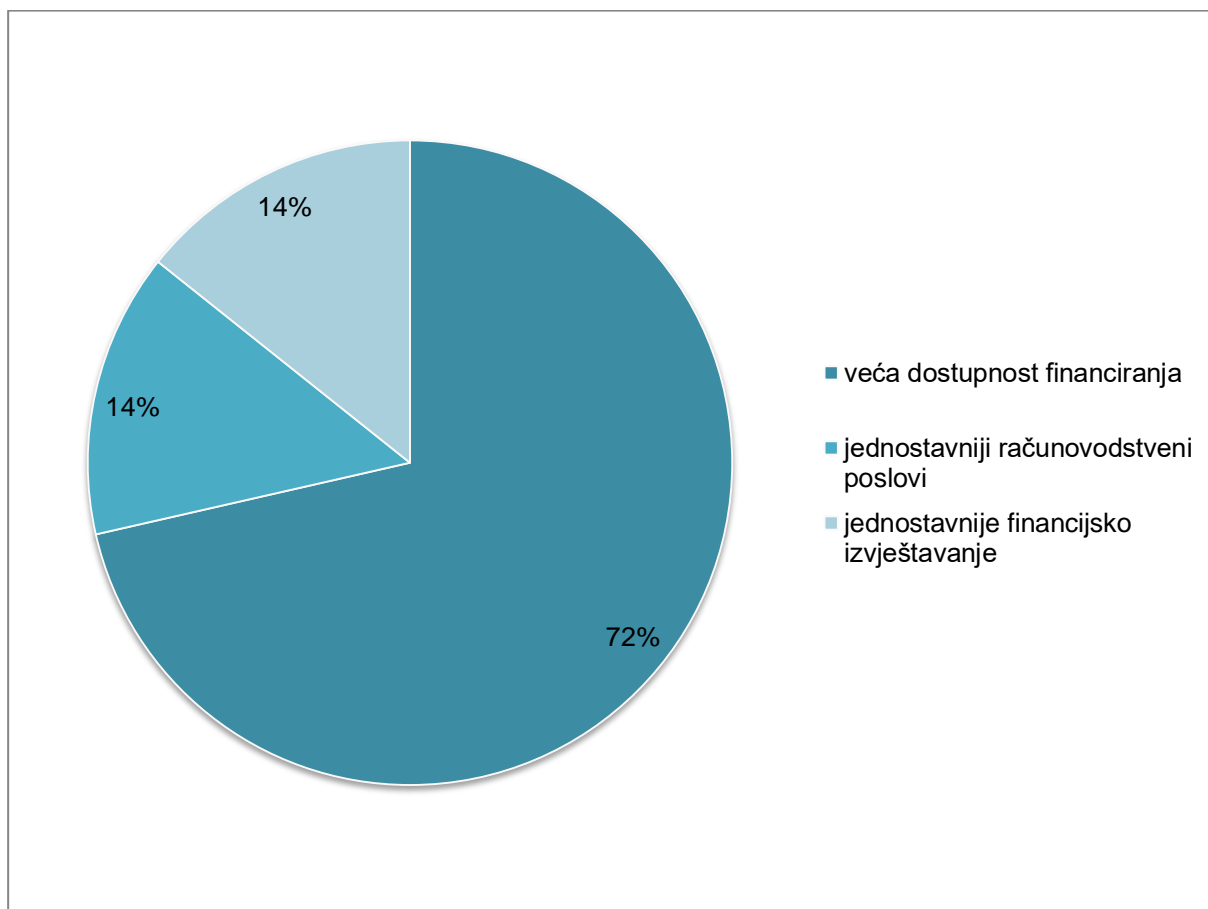
Iz grafikona 15 vidljivo je da su rezultati sljedeći:

- 30 % neprofitnih organizacija planira u budućnosti uvesti nove usluge/proizvode
- 60 % neprofitnih organizacija planira u budućnosti proširiti djelatnost na nova tržišta

- 10 % neprofitnih organizacija planira u budućnosti povećati obim postojećih djelatnosti.

Većina neprofitnih organizacija (60 %) planira proširenje na nova tržišta, što može omogućiti neprofitnim organizacijama da dođu do novih korisnika i potencijalnih donatora, te povećaju svoje prihode. Među ispitanicima, 30 % neprofitnih organizacija planira uvođenje novih usluga ili proizvoda, što može pomoći u privlačenju novih korisnika i povećanju prihoda. Manji postotak organizacija (10 %) planira povećanje obima postojećih djelatnosti što može biti usmjereno na jačanje postojećih kapaciteta i resursa kako bi se unaprijedila kvaliteta i učinkovitost.

Grafikon 16. Želje neprofitnih organizacija vezane za promjene u zakonodavstvu za olakšanje gospodarskih djelatnosti neprofitnih organizacija

Izvor: rezultati istraživanja

Trinaesto pitanje postavljeno neprofitnim organizacijama unutar anketnog upitnika glasilo je „*Koje biste promjene u zakonodavstvu ili regulativi željeli vidjeti kako bi olakšali vođenje gospodarskih djelatnosti neprofitnih organizacija?*“ Ispitanici, odnosno neprofitne organizacije, na navedeno pitanje, sami su upisivali odgovore.

Sve neprofitne organizacije koje su sudjelovale u istraživanju, izjavile su kako žele veću dostupnost financiranja. Uz to, dvije neprofitne organizacije navele su kako žele da su računovodstveni poslovi jednostavniji te da je jednostavniji proces financijskog izvještavanja. Organizacije traže bolje mogućnosti pristupa različitim izvorima financiranja, uključujući državne potpore, donacije, subvencije. Dvije neprofitne organizacije navele su specifične potrebe vezane uz računovodstvo, a to su jednostavniji računovodstveni poslovi i jednostavniji proces financijskog izvještavanja.

5.3 Testiranje hipoteza

Glavna hipoteza postavljena prije istraživanja neprofitnih organizacija koje obavljaju gospodarsku djelatnost glasi:

H1: Gospodarska djelatnost neprofitnih organizacija u Istarskoj županiji značajno doprinosi održivosti i financijskoj stabilnosti organizacija.

Analiza:

- 80 % neprofitnih organizacija smatra da je gospodarska djelatnost u potpunosti održiva, dok dodatnih 10 % smatra da je uglavnom održiva. To pokazuje da velika većina neprofitnih organizacija ostvaruje održive prihode od svojih gospodarskih djelatnosti.
- 50 % organizacija navelo je da više od 50 % ukupnih prihoda dolazi od gospodarskih djelatnosti, što ukazuje na značajan financijski doprinos gospodarskih djelatnosti.
- 38 % organizacija koristi prihod za financiranje osnovnih aktivnosti, a 31 % za pokrivanje operativnih troškova, što dodatno potvrđuje financijsku stabilnost koju te djelatnosti omogućuju.

Glavna hipoteza je potvrđena. Gospodarske djelatnosti neprofitnih organizacija u Istarskoj županiji značajno doprinose održivosti i financijskoj stabilnosti organizacija.

Pomoćna hipoteza 1:

H11: Dužina djelovanja neprofitne organizacije pozitivno utječe na uspješnost i održivost gospodarskih djelatnosti.

Analiza:

- 70 % neprofitnih organizacija djeluje više od 10 godina, a isto toliko obavlja gospodarske djelatnosti duže od 6 godina.
- 33 % organizacija uspješnost procjenjuje preko financijskih pokazatelja, a 80 % smatra svoje gospodarske djelatnosti potpuno održivima.

Pomoćna hipoteza 1 je potvrđena. Organizacije koje djeluju duže vrijeme i dulje se bave gospodarskim djelatnostima imaju veću vjerojatnost postizanja uspješnosti i održivosti u svojim djelatnostima.

5.4 Zaključak istraživanja

Istraživanje gospodarskih djelatnosti neprofitnih organizacija u Istarskoj županiji pokazuje da su ove djelatnosti od ključne važnosti za financijsku stabilnost i dugoročnu održivost tih organizacija. Većina neprofitnih organizacija u županiji ima dugogodišnje iskustvo u obavljanju gospodarskih djelatnosti, što se pozitivno odražava na uspješnost i održivost tih djelatnosti.

Rezultati istraživanja ukazuju na to da gospodarske djelatnosti igraju ključnu ulogu u osiguravanju financijske neovisnosti i stabilnosti neprofitnih organizacija u Istarskoj županiji. Kroz ove aktivnosti, organizacije uspijevaju ostvariti prihode koji im omogućuju ne samo pokrivanje troškova već i proširenje djelatnosti te razvoj novih inicijativa.

Ovo istraživanje također naglašava potrebu za kontinuiranim praćenjem uspješnosti gospodarskih djelatnosti i njihovog utjecaja na ukupno poslovanje organizacija. Uz to, budući planovi za proširenje ili promjenu djelatnosti trebaju biti usmjereni prema daljnjem jačanju financijske stabilnosti.

Ova istraživanja ukazuju na važnost integracije gospodarskih djelatnosti u neprofitne organizacije kako bi se osigurala njihova dugoročna održivost i uspjeh. Povećanje dostupnosti financiranja i pojednostavljenje administrativnih i računovodstvenih procedura ključni su za daljnji razvoj sektora. Neprestana prilagodba i optimizacija poslovnih modela te proaktivno praćenje tržišta i zakonodavnih promjena omogućit će neprofitnim organizacijama da ostvare svoje misije i ostanu relevantne i učinkovite u svojoj djelatnosti.

Potrebno je pružiti dodatnu podršku neprofitnim organizacijama u razvoju i proširenju gospodarskih djelatnosti, posebno u obliku edukacija i financijskih potpora. Organizacije su identificirale potrebu za promjenama u zakonodavstvu koje bi olakšale vođenje gospodarskih djelatnosti, što bi dodatno poboljšalo uvjete za njihov rad. Organizacije bi trebale nastaviti pratiti trendove i prilike na tržištu kako bi osigurala dugoročnu održivost svojih gospodarskih aktivnosti i uspješno ostvarivale svoje misije. Rezultati istraživanja ukazuju na potrebu za kontinuiranim praćenjem i

prilagođavanjem strategija vezanih uz gospodarske djelatnosti kako bi se osigurala njihova učinkovitost i utjecaj na cjelokupno poslovanje. Organizacije bi trebale ulagati u razvoj i proširenje svojih gospodarskih aktivnosti, a ključne mjere za postizanje toga uključuju dodatnu podršku, edukaciju i financijske potpore.

6 ZAKLJUČAK

Diplomski rad „Gospodarska djelatnost neprofitnih organizacija – računovodstveni i porezni aspekti“ bavi se složenostima i izazovima s kojima se neprofitne organizacije suočavaju u gospodarskim djelatnostima. Cilj rada bio je pružiti pregled računovodstvenih i poreznih izazova za neprofitne organizacije u Hrvatskoj, definirati pojmove i vrste tih organizacija, analizirati njihovo računovodstvo, financijsko izvještavanje, porezni status te dosadašnja istraživanja.

Istraživanje je provedeno od 15. do 31. srpnja 2024. putem online ankete, u kojoj je sudjelovalo 10 neprofitnih organizacija iz Istarske županije koje obavljaju gospodarske djelatnosti. Nije bilo organizacija mlađih od godinu dana, što može ukazivati na izazove s kojima se nove organizacije susreću, poput poteškoća u prikupljanju sredstava ili administrativnih barijera.

Rezultati istraživanja pokazali su da se 70 % organizacija bavi umjetnošću i kulturom, dok se nijedna ne bavi zdravstvenim uslugama, što može ukazivati na manjak takvih organizacija u regiji. Sve neprofitne organizacije u istraživanju imaju do pet zaposlenih, što ukazuje na oslanjanje na volontere i/ili članove te na ograničene resurse. Male organizacije često nemaju kapacitet za veće zapošljavanje, što utječe na njihovu sposobnost širenja programa i usluga te održivost. Najčešće gospodarske djelatnosti su pružanje usluga (44 %) i organizacija događaja (38 %), što ukazuje na diverzifikaciju prihoda.

Glavni razlog za gospodarske djelatnosti kod većine (70 %) neprofitnih organizacija je prikupljanje dodatnih financijskih sredstava za osnovne aktivnosti, osiguravajući kontinuitet misije. Manje su važni razlozi povećanje vidljivosti i stvaranje radnih mjesta. Većina organizacija se fokusira na financijsku održivost putem gospodarskih djelatnosti, dok manji broj koristi te djelatnosti za proširenje usluga, što pokazuje potencijal za razvoj. Najveći dio organizacija (38 %) koristi prihod od gospodarskih djelatnosti za financiranje osnovnih aktivnosti, dok 31 % koristi te prihode za pokrivanje operativnih troškova.

Većina neprofitnih organizacija (80 %) smatra svoje gospodarske djelatnosti potpuno održivima, ukazujući na visoku financijsku stabilnost. Većina organizacija (60 %) planira proširenje na nova tržišta, 30 % uvođenje novih usluga ili proizvoda, a 10 % povećanje obima postojećih djelatnosti. Sve organizacije žele veću dostupnost financiranja. Također, dvije organizacije traže jednostavnije računovodstvene poslove i proces financijskog izvještavanja.

Postavljena hipoteza H1 (kao i pomoćna hipoteza H11) na temelju dostavljenih podataka je potvrđena. Gospodarske djelatnosti neprofitnih organizacija u Istarskoj županiji pokazale su se kao ključne za njihovu financijsku stabilnost, uspješnost i ostvarivanje njihovih glavnih ciljeva.

Istraživanje gospodarskih djelatnosti neprofitnih organizacija u Istarskoj županiji jasno pokazuje da su ove djelatnosti od esencijalne važnosti za osiguranje financijske stabilnosti i dugoročne održivosti organizacija. Većina organizacija ima dugogodišnje iskustvo u obavljanju gospodarskih djelatnosti, što pozitivno utječe na njihovu uspješnost i održivost. Gospodarske djelatnosti omogućuju neprofitnim organizacijama ne samo pokrivanje osnovnih troškova, već i proširenje njihovih aktivnosti i razvoj novih inicijativa.

Zaključno, rezultati istraživanja pokazuju da su gospodarske djelatnosti ključne za financijsku stabilnost neprofitnih organizacija. Postoji potreba za podrškom u obliku financiranja i pojednostavljenja administrativnih procesa kako bi se osigurala dugoročna održivost i uspjeh neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj.

POPIS LITERATURE

KNJIGE:

1. DIMITROVIĆ, M., HORVATIĆ-KAPELAC, M. i NOVOKMET, M. (2014.) *Računovodstvo neprofitnih organizacija*. Zagreb: Školska knjiga
2. MARIĆ, I. (2018.) *Menadžment neprofitnih organizacija*. Zagreb: Ekonomski fakultet.
3. VAŠIČEK, D. i VAŠIČEK, V. (2016.) *Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija*. Rijeka: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci.

ZNANSTVENI I STRUČNI ČASOPISI:

1. RUKAVINA, K. (1994). Karakteristike neprofitnih i neprofitabilnih organizacija u odnosu na profitne i profitabilne organizacije. *Ekonomski vjesnik*, VII (1), 85-90. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/227732>
2. ŠIMUNKOVIĆ, A. i ŠIMUNKOVIĆ, M. (2019). Gospodarska djelatnost kod neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj. *Obrazovanje za poduzetništvo - E4E*, 9 (1), 143-150. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/221258>

ZAKONI I PRAVILNICI:

1. Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija - NN 119/15, 134/22 https://www.zakon.hr/cms.htm?id=54538#google_vignette (pristupljeno: 20.8.2024)
2. Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija - NN 121/14, 114/22 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_10_121_2300.html (pristupljeno: 06.7.2024)
3. Zakon o udrugama - NN 74/14, 70/17, 98/19, 151/22. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_06_74_1390.html (pristupljeno: 05.7.2024)
4. Zakon o udrugama - NN 74/14, 70/17, 98/19, 151/22 - VLADA REPUBLIKE HRVATSKE (n.d.) *Računovodstvo udruga* <https://gov.hr/hr/racunovodstvo-udruga/590?lang=hr>
5. Zakon o porezu na dobit - NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 114/22, 114/23 - VLADA REPUBLIKE HRVATSKE (n.d.) *Udruge u poreznom i carinskom sustavu*.

<https://gov.hr/hr/udruge-u-poreznom-i-carinskom-sustavu/596?lang=hr>

(pristupljeno: 13.7.2024)

6. Zakon o porezu na dodanu vrijednost - NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22, 33/23, 114/23, 35/24 - VLADA REPUBLIKE HRVATSKE (n.d.) *Udruge u poreznom i carinskom sustavu.*

<https://gov.hr/hr/udruge-u-poreznom-i-carinskom-sustavu/596?lang=hr>

(pristupljeno: 13.7.2024)

7. Zakon o zakladama i fundacijama - NN 36/95, 64/01. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1995_06_36_722.html (pristupljeno: 05.7.2024)

8. Zakon o zakladama - NN 106/18, 98/19, 151/22. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_11_106_2056.html (pristupljeno: 05.7.2024)

SAŽETAK

Problem na kojem se temeljio diplomski rad „Gospodarska djelatnost neprofitnih organizacija – računovodstveni i porezni aspekti“ proizlazi iz složenosti i izazova s kojima se neprofitne organizacije suočavaju prilikom obavljanja gospodarskih djelatnosti. Svrha diplomskog rada bila je pružiti sveobuhvatni pregled računovodstvenih i poreznih izazova s kojima se suočavaju neprofitne organizacije prilikom obavljanja gospodarske djelatnosti u Republici Hrvatskoj. Ciljevi diplomskog rada bili su definirati pojam i vrste neprofitnih organizacija, analizirati računovodstvo neprofitnih organizacija, istražiti financijsko izvještavanje, ispitati porezni status neprofitnih organizacija i analizirati dosadašnja istraživanja te provesti kvantitativno istraživanje računovodstvenih i poreznih aspekata obavljanja gospodarske djelatnosti na uzorku neprofitnih organizacija Istarske županije, kao dio diplomskog rada tehnikom anketiranja, online anketom. Anketni upitnik izrađen je s pomoću Google obrasca zbog jednostavnog provođenja istraživanja, kao i analize dobivenih podataka. Istraživanje je provedeno u periodu od 15. srpnja 2024. do 31. srpnja 2024. godine. U istraživanju je sudjelovalo 10 neprofitnih organizacija s područja Istarske županije, koje obavljaju određenu gospodarsku djelatnost.

Ključne riječi: *neprofitna organizacija, gospodarska djelatnost, računovodstvo, financijsko izvještavanje, porezni status.*

SUMMARY

The problem on which the master's thesis "Economic activity of non-profit organizations - accounting and tax aspects" stems from the complexity and challenges that non-profit organizations face when performing economic activities. The purpose of the thesis was to provide a comprehensive overview of the accounting and tax challenges faced by non-profit organizations when performing economic activities in the Republic of Croatia. The goals of the thesis were to define the term and types of non-profit organizations, analyze the accounting of non-profit organizations, investigate financial reporting, examine the tax status of non-profit organizations and analyze previous research, and conduct quantitative research on the accounting and tax aspects of performing economic activities on a sample of non-profit organizations in Istria County, as part of graduation thesis using survey technique, online survey. The survey questionnaire was created with the help of a Google form due to the simple implementation of the research and the analysis of the obtained data. The study was conducted from July 15, 2024, to July 31, 2024. 10 non-profit organizations from Istrian County, which perform a certain economic activity, participated in the research.

Keywords: non-profit organization, economic activity, accounting, financial reporting, tax status.

KAZALO TABLICA

Tablica 1. Iznos paušalne porezne osnovice i obveze	21
---	----

KAZALO GRAFIKONA

Grafikon 1. Koju gospodarsku djelatnost obavljate?	24
Grafikon 2. Koliko imate zaposlenih?	26
Grafikon 3. Koji je razlog obavljanja gospodarske djelatnosti	27
Grafikon 4. Trajanje djelovanja neprofitne organizacije	30
Grafikon 5. Glavni cilj neprofitne organizacije	32
Grafikon 6. Broj zaposlenika unutar neprofitne organizacije	34
Grafikon 7. Gospodarske djelatnosti neprofitne organizacije	36
Grafikon 8. Trajanje obavljanja gospodarskih djelatnosti neprofitne organizacije	38
Grafikon 9. Glavni razlog obavljanja gospodarske djelatnosti	40
Grafikon 10. Udio prihoda od gospodarske djelatnosti unutar ukupnih prihoda	42
Grafikon 11. Korištenje prihoda od gospodarske djelatnosti unutar neprofitne organizacije	44
Grafikon 12. Ostvaruje li neprofitna organizacija očekivane (planirane) prihode od gospodarske djelatnosti	46
Grafikon 13. Održivost gospodarske djelatnosti	48
Grafikon 14. Procjena uspješnosti gospodarske djelatnosti	50
Grafikon 15. Planovi neprofitne organizacije vezani uz proširenje ili promjenu gospodarskih djelatnosti	52
Grafikon 16. Želje neprofitnih organizacija vezane za promjene u zakonodavstvu za olakšanje gospodarskih djelatnosti neprofitnih organizacija	54